

ΑΝΑΤΟΣ

76

ΤΟΥ

ΚΟΤ ΜΠΟΤΣΑΡΗ

ΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

Ἐκδίδεται νῦν τὸ πέμπτον

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ ἀδελφός του.

ΘΑΝΑΣΗΣ) Κουτζουνικαίοι (*)

ΧΡΗΣΤΟΣ)

ΖΕΡΒΑΣ

ΓΙΩΤΗΣ ΤΑΓΚΛΗΣ

ΚΑΛΥΒΑΣ

} Καπεταγέοι

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τοῦ Μάρκου.

ΧΡΙΣΗ σύζυγος τοῦ Μάρκου.

ΔΕΣΠΩ ἀδελφή του.

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΚΑΡΑΜΕΪ ΜΕΤΗΣ ἀπεσταλμένος τοῦ Πασᾶ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ

ΛΥΟ ΑΓΓΕΛΟΙ

(*) Διὲ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν συχνὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἐπιθέτου τούτου εἰς τὴν Τραγωδίαν δὲν ἀναγέρομεν καὶ τοὺς δύο μὲ τὸ ἐπίθετον, καίτοι ἀδελφοὺς ὄντας, ἀλλὰ τὴν μὲν, Θανάστην μόνιν τὸν δὲ Κουτζονίκαν.

ΠΡΟΣ ΤΑ ΤΕΚΝΑ
ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ

ΚΚ. ΒΑΣΙΛΙΚΗΝ, ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΝ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ

Εἰς τοὺς κυανοὺς τῶν οὐρανῶν θόλους ἀρμόζει τὸ γλυκὺ τῶν ἀστέρων φῶς, εἰς τῆς αὐγῆς τὴν οὐράνιον θεάν τὰ φλογερά τῆς ἀνατολῆς ῥόδα, καὶ εἰς μυρσίνης ὑπερήφανα κάλλη ἢ ἀδαμάντινος πρωϊνῇ δρόσος. Εἰς Ἡμᾶς δέ, φοεῖναι λάμψεις μεγάλου καταπληκτικοῦ μετεώρου, τῆς δύσεώς του ἡ ἀφιέρωσις.

Ὡραῖα τοῦ Ἡρώος ἄνθη, Σεμναὶ Παρθένοι, καὶ Σὺ Γενναῖε Δημήτριάδε! Ὡς ἐκρηγνύμενος κρατὴρ ἐξήστραπτεν ἡ ἐλευθερία μας, εἰς τῆς κραυγῆς τῆς τὴν βροντὴν ἐσεῖοντο οἱ ἐλεύθεροι βράχοι, καὶ ἐκ τῶν σπλάγχχνων των ἀνεπὶδὼν τυραννοκτόνοι στρατοί, ὅτε ὡς ἄγγελοι ζωῆς ἐφάνητε εἰς τὴν Γῆν! Βρέφος ἦτο ἡ Ἐπανάστασις μας, καὶ βρέφη ἀθῶα ἐπαίζατε μὲ αὐτήν· εἰς δάφνης σκιὰν ἀνέκαμνον αἱ αἰσθήσεις σας, καὶ ἄσματα ἡρώων, καὶ κρότοι καὶ παιᾶνες σᾶς ἀπεκοίμων... Πόσον γλυκὰ ἦσαν τὰ ὄνειρά σας! Παντοῦ ἡ Ἑλλάς ἐλευθέρα! Παντοῦ τρόπαια καὶ δόξαι! Παντοῦ δαφνοστεφῆς ὁ πατήρ σας! Ἡ ἀθωότης σας ἐμειδία, καὶ αἱ στιγμαὶ σας ἐπέτων ὡς ἡ γλυκεῖά σας πνοή...

Ποσάκις Σεμναὶ Παρθένοι, κατάχαλκος τῶν πολέ-
μων ὁ Ἥρωσ σᾶς ἔκραζεν εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ
ἀθῶα βρέφη, τρέμουναι τὴν φονικὴν τοῦ λάμψιν
ἐκρύπτεσθε εἰς τῆς μητρὸς τὰ στήθη, καὶ ὁ ἥρωσ
ἐγέλα! Ποσάκις, Γενναῖε Δημήτριε! περιφλεκτος
ἐπιστρέφων σὲ ἤρπαζεν εἰς τὰς ἀγκάλας! Συγχρόνως
ἔφευγον οἱ παλμοὶ Σας! Ὁ ἥρωσ ἐδάκρυε. Σὺ ἐμει-
δίας... Ὅνειρον ἦσαν καὶ ἔφυγον ὅλα ταῦτα! Ὁ Ἀε-
τὸς τοῦ Σουλίου δὲν ὑπάρχει πλέον καὶ ἡ γενναία
κλαγγή του δὲν συνταράττει σκῆπτρα, δὲν ἐξυπνεῖ
κοιλιάδας καὶ ὄρη... Οἱ Οὐρανοί, σεμνὰ τοῦ Ἥρωσ
τέκνα, οἱ οὐρανοὶ ἐφθόνησαν τὴν πατρίδα, ἠνοίχθη-
σαν οἱ γαλανοὶ τῶν θόλοι, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀνελήφθη
ὁ Ἥρωσ! Ἐκεῖθεν πλέον χαιρετᾷ τὴν Πατρίδα, ἐκεῖ-
θεν ἀτενίζει τὸ μέλλον μας, καὶ ἐκεῖθεν σᾶς εὐλογεῖ
δακρύων!

Δέξασθε τὴν προσφορὰν μου ταύτην· εἶνε τοῦ Πα-
τρὸς Σας ἡ ἀθάνατος δόξα! Ἐκεῖνος ἐστέφθη μὲ τοῦ
Παραδείσου τὰ ρόδα, στεφθῆτε καὶ Ὑμεῖς μὲ τὴν γήϊ-
νον αἱματοσταγῇ δάφνην του.

ΘΑΝΑΤΟΣ

ΤΟΥ

ΜΑΡΚΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

ΔΕΙΠΝΟΝ !!! ἀλλ' ὅτι ἔφθασεν ἡ Μοῖρα νὰ ψηφίσῃ,
Αὐτὸ κανεῖς δὲν δύναται νὰ τὸ ὑπερπηδήσῃ.

"Ἄς γείνη ὅτ' ἐψήφισε· μακρὰν δὲ τοῦ νοός μου

Ἰδέα φόβου Πανικοῦ στερήσεως τοῦ κόσμου.

Εἰς τοῦ Σουλίου γεννηθεῖς τοὺς ἀνικήτους βράχους,

Εἴκοσι χρόνους πολεμῶν μ' ὀλίγους ὀπαδούς μου,

"Ἐσπείρα τρόμον καὶ σφαγὴν εἰς τοὺς δειλοὺς ἐχθρούς μου,

μηδέποτε συλλογισθεῖς πῶς εἶν' θνητὸν τὸ σῶμα,

Πῶς νὰ τὸ χῶς' ἐνδέχεται ὁ ἀόλεμος στὸ χῶμα.

Τώρα διὰ τοῦ ἔθνους μου τὴν ἀνεξαρτησίαν,

Νὰ φοβηθῶ τὸν θάνατον ἀπὸ ὀστομαντεῖαν;

"Ἄν θάνατον μὲ ἔδειξεν ἡ τοῦ ψητοῦ του πλάτη,

(Ἐνῶ ἐνδέχεται αὐτὸ νὰ ᾔναι καὶ ἀπάτη)·

Πλὴν ὄχι ἓνα θάνατον ὑπὲρ ἐλευθερίας,

"Αναριθμήτους δέχομαι μετ' ἄκρας προθυμίας!

Ναί, ὦ Πατρίς ὦ ἔθνος μου, ὦ ἀνεξαρτησία,

"Ἄς γείνω ἤδη δι' ἐσᾶς, Ἡρωϊκὴ θυσία!

—'Απόφασις· ἡ σήμερον τὸν Σκόνδραν νὰ φονεύτω.
 Κ' εἰς τὸ ἐξῆς· πλάτην ψητοῦ ποτὲ νὰ μὴ πιστεῦσω,
 "Ἐκουσίως νὰ γενῶ τῇ· εἰσαρμένης θυμᾶ,
 Καὶ διὰ τὴν Πατρίδα μου νὰ καταβῶ στὸ μνημα . . .
 Νὰ συγκροτήσω παρευθὺς, πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν μου,
 Ν' ἀνάψω τὸ φιλότιμον τῶν τόσων μου Ἑλλήνων.
 Νὰ πέσωσιν εἰς ἄδυσσον θανάτων καὶ κινδύνων.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΜΠΟΤΖΑΡΗΣ καὶ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΡΑΜ. Ἦλθ' Ἀρχηγέ μου, νὰ σέ πῶ, ὅτι . . . ἀλλὰ κυττάζω
 Στὸ πρόσωπόν σου σύγχυσιν μεγάλην καὶ τρομάζω.

Πόθεν αὐτὴ ἡ σύγχυσις καὶ εἶπέ μοι τὴν αἰτίαν ;

ΜΠΟΤ. Ἦ πλάτη, φίλε, τοῦ ψητοῦ μὲ φέρει ἐθυμίαν.

ΓΡΑΜ. Πλάτη ψητοῦ ; ἄρες αὐτὰς τὰς ἀειδῆς μαντείας

Εἰς τὰς χυδαίας κεφαλὰς, ἀκρίτους διανοίας,

Καὶ μὴ πιστεύης πώποτε, πῶς ὁ Θεὸς θ' ἐφήση.

Εἰς τοὺς θνητοὺς ἐν κόκκαλον τὸ μέλλον νὰ μηνύσῃ

Πλάνη ἐπικατάρτος . . .

ΜΠΟΤΖ. Ὅχι, δὲν εἶνε πλάνη

Δ' ὅσους τὸ φαινόμενον ἔς τὴν πλάτην δὲν λανθάνει

Πολλάκις ὠφελήθηκα ἐγὼ ἀπὸ τὰς πλάτας.

Κι' ἂν σεῖς οἱ λογίωτατοι τὰς λέγετε ἀπάτας.

Τὴς πίστευσαν οἱ Πρόγονοι, καὶ σεβαστοὶ Γονεῖς μου.

Καὶ τύσοι ἄλλοι εὐκλειεῖς, σεπτοὶ ὁμογενεῖς μου.

Θὰ τὰς πιστεύω καὶ ἐγώ, καὶ λέγ' ὅ,τι θελήσης.

"Οτι ἡ πλάτη μ' ἀπατᾷ, ποτὲ δὲν θὰ μὲ πείσῃς.

ΓΡΑΜ. Ἀλλὰ ἡ πλάτη τοῦ ψητοῦ αὐτὴ τί φανερόνει,

Καὶ τὴν ψυχὴν σου σύννεφον λύπης σελιγηδὸς κυκλόνει ;

Δείχν' ἦρταν εἰς τοὺς Ἑλληνας, φόβον τινα, ἢ φρίκον.

Ἦ παντελεῖ ἀφανισμόν ; Αὐτὸ εἶπέ με μόνον.

ΜΠΟΤ. Ὅχι φθορὰ εἰς τὸν ἐχθρόν, στοὺς Ἕλληνας δὲ νίκη
Ἄλλ' εἰς ἐμένα θάνατος βλέπω ὅτι ἀνήκει.

Μνήμα φρικτὸν πρὸς τὸν σταυρὸν τῆς πλατῆς ἀνοιγμένον
Φαίνεται πῶς μέ καρτερεῖ, ἀφεύκτως φονευμένον !

Ἄς γείνη δὲ ὁ, τ' ἔφθασεν ἡ Μοῖρα νὰ ψηφίσῃ.

Τὸν Μπότζαρην ὁ θάνατος δὲν θέλει τὸν φοβίσει.

Ἄλλ' εὖτε θέλει δυνηθῇ νὰ τὸν παρεμποδίσῃ.

Εἰς ὁ, τ' ἐκεῖνος ἔφθασεν ἅπαξ ν' ἀποφασίσῃ.

Ἐμμένων ἀμετάτρεπτος εἰς τὴν ἀπόφασίν μου,

Ἐλπίζω τέλος ἔνδοξον στήν ἐπιχείρησίν μου.

ΓΡΑΜ. Καὶ τί τῶρ' ἀπεφάσιτες,

ΜΠΟΤΖ. Ἡ νύξ κηδὼς ἀρχίσῃ

Τὸ σκότος τῆς τὸ ζοφερόν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ χύσῃ,

Τοὺς Ἕλληνας μου ἅπαντας ἰδῶ νὰ συναθροίσω,

κ' εἰς τὰς ψυχὰς των ἄκλονον θάρρος νὰ ἐμφυσήσω.

Ὅταν δ' ὁ ὕπνος (ἀμοιβὴ τῶν τῆς ἡμέρας κόπων)

Γλυκύτατα τὰ βλέφαρα συγκλείσῃ τῶν ἀνθρώπων,

Καὶ ἡσυχία γενικὴ ὑπάρχῃ εἰς τὴν σφαῖραν,

Μόνοι δι' ἀπλὰι ταράττουσι πνοαὶ τὴν ἀτμοσφαῖραν,

Τότε ἐγὼ ἀνήσυχος καὶ ἄγρυπνος ἐμμένων,

Μὲ ὄλον μου τὸ στράτευμα τὸ ἐνθουσιασμένον,

Νὰ ἐφορμήσω κατ' ἐχθρῶν μ' ὁρμὴν πολλὴν καὶ βίαν.

Νὰ ἐπιφέρω εἰς αὐτοὺς φθορὰν φρικτὴν, τελείαν,

Καὶ κατασφάζων ἄσπλαγχνα ὀπίσους ἀπαντήσω.

Εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ Πασσᾶ σκηνὴν νὰ καταντήσω.

Τὸν θάνατον 'ποῦ κατ' ἐμοῦ ἐψήφισεν ἡ Μοῖρα,

Ἐγὼ νὰ δώσω εἰς αὐτὸν μέ ταύτην μου τὴν χεῖρα.

Ναί, οὕτω τὴν ἀπόφασιν τῆς Μοίρας θὰ βιάσω

Ἄς ᾔηται κι' ἀμετάτρεπτος ! ἐγὼ θὰ τὴν χαλάσω.

Ζητεῖ ἐμέ ὡς ἀρχηγὸν ὁ ἄδης νὰ ροφήσῃ ;

Ἡ χεὶρ μου μ' ἀρχιστράτηγον θὰ τὸν εὐχαριστήσῃ.

ΓΡΑΜ. 'Αλλ' ἂν καὶ ἦσαι βέβαιος εἰς ὅ,τι λέγ' ἡ πλάτη

Καὶ εἰς εἰσὲ δὲν φαίνεται, ὡς εἰς ἐμέ, ἰπάτη,

'Ἡ μάχη ἄς ἀναβληθῇ, δὲν εἶναι τῶρα βία.

ΜΠΟΤ. 'Ἡ μάχη νὰ ἀναβληθῇ; βία δὲν εἶν' καμμία;

'Ε! κρίμα εἰς τὰ γράμματα ποῦ σ' ἔμαθ' ὁ πατήρ σου!

'Αφ' οὗ τοσοῦτον ἄστατος ἦναι ὁ χαρακτήρ σου!

Προτῆτερα μὲ ἔλεγες νὰ μὴ πιστεύω πλάτας.

'Αποκαλῶν τὰ εἰς αὐτὰς φαινόμενα ἀπάτας.

Τώρα δ' εὐθύς μεταβληθεὶς τὴν μάχην ἀναβόλλεις,

Καὶ βίαν πῶς δὲν ἔχομε ἀκρίτως μὲ προβάλλεις,

Βλέπω λοιπὸν Γραμματικέ, ἥ ὅτι σὺ πιστεύεις,

'Όσα νὰ μὴ πιστεύωσι οἱ ἄλλοι συμβουλευεῖς,

'Ἡ ὅτι δὲν εἰς' ἀληθείας, ὡς λέγεις, πατριώτης

'Αλλὰ τῶν θείων σου χρεῶν αὐτόχρημα προδότης.

'Εγ' ὅμως, φίλε, κατ' αὐτὸ μὲ σὲ δὲν ὁμοιάζω.

'Αλλὰ καὶ ἂν ἐτρόμαζα, ὑπὲρ πατρίδος ὅμως.

Καὶ ὅχι πῶς ὡς Μπότζαρης θάνατον δὲν τρομάζω,

Διὰ θανάτους παμπληθεῖς δὲν μ' ἐτυράννει τρόμος . . .

Βίαν, εἶπες, δὲν ἔχομεν; εἶναι μεγάλη βία,

'Όπόταν βοηθείας μας δὲν ἦν' ἐλπίς καμμία . . .

'Όχι, δὲν δίδω 'ς τὸν ἐχθρὸν ὅπλα καιροῦ τελείως.

Θὰ ἐπιπέσω κατ' αὐτοῦ ἀπόψε αἰφνιδίως,

Διότι ἂν τὴν μάχην μας δι' αὔριον ἀφήσω.

Δυνατωτέρους τοὺς ἐχθροὺς βεβαίως θ' ἀπαντήσω.

Δὲν εἶν' λοιπὸν στρατηγικὸν οὐδέ στιγμὴν νὰ χάσω,

'Αλλ' ἄμερμένους, ρέγγοντας πρέπει νὰ τοὺς προφθάσω.

ΓΡΑΜ. 'Αλλ' ἔ Ταγκλῆς δὲν εἶν' ἐδῶ, ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ σου.

Λεῖπει καὶ ὁ Κώστας, Ἀρχηγέ, ἀπόψ' ἀπὸ κοντὰ σου,

Πρῶτον ἄς ἔλθωσιν αὐτοί, καὶ ἔπειτα πηγαίνεις

'Ό ἴδιος τοὺς ἔστειλες, πρέπει νὰ τοὺς προσμένῃς.

'Ισως, τῆς Νίκης ἄγγελος, ὁ Κώστας φθόση πλέον

Καὶ μᾶς εἰπῇ πῶς ἔρχεται ὁ Καραίσκος Λέων,
Σύμπαχος ἀρειμάνιος, μετ' ἀκλονήτου θάρρους
Νὰ καταθραύσῃ μεθ' ἡμῶν τοὺς τρομεροὺς βαρβάρους.

Ἐνδέχεται καὶ ὁ Ταγκλῆς νὰ φθάσῃ μέ καμμίαν,
Παρά τῆς Διοικήσεως βοήθειαν ταχέαν.

ΜΠΟΤ. Τὸ ἴσως, τὸ ἐνδέχεται, ὁπόταν μοῦ εἰσάγῃς
Συμπέρασμα ἐβέβαιον καὶ σφαλερὸν ἐξάγεις.

Ὁ Κώστας δέ καὶ ὁ Δαγκλῆς, ἅς ἔλθουν ὅταν φθάσουν
Τὸν δρόμον τοῦ Καρπενησιοῦ ἐκεῖνοι δὲν θὰ χάσουν.

Καὶ μάλιστα ἦτο καλὸν νὰ μένωσιν ὀπίσω . . .

Ἐπίτηδες τοὺς ἔστειλα τί νὰ τὸ σιωπήσω,
Θέλω νὰ ἐπιζήτωσιν ἄν ἴσως ἀποθάνω,

Ἐκδικηταὶ νὰ γείνωσι 'ς τὸν τάφον μου ἐπάνω.

ΓΡΑΜ. Τοῦλάχιστον, ὦ Ἀρχηγέ, προσεκτικὸς νὰ ἦσαι,

Νὰ μὴ προτρέχῃς μοναχὸς, νὰ βλέπῃς ποῦ κινεῖσαι,

Ἡ τάξις ἡ πολεμικὴ τὸν Ἀρχηγὸν ὀπίσω . . .

ΜΠΟΤ. Ἄλλ' εἶν' ἐκεῖν' οἱ Ἀρχηγοί . . .

ΓΡΑΜ. Πλὴν ἄφες νὰ λαλήσω.

ΜΠΟΤ. Καταλαμβάνω τί θὰ εἴπῃς σέ εἶπα, πλὴν εἰν' ἄλλη,

Ἀπ' ἄτακτον ὡς τακτικόν, διαφορὰ μεγάλη

Τὸ στράτευμα τὸ ἄτακτον, μάθε πῶς ὁμοιάζει

Μ' ἀπολωλότα πρόβατα, καὶ ὅταν δὲν κυττάζῃ

Κατέμπροσθέν του τὸν κριόν, ἀκίνητεϊ, νεκροῦται,

Καὶ οὕτως ἐπιχείρημα κανέν δὲν εὐοδοῦται.

Ἐμπρὸς θὰ τρέχω τὸ λοιπόν, μὲ τὸ παράδειγμά μου

Θὰ ἐμψυχώνω μόνος μου τ' ἀνδρεῖον στράτευμά μου.

ΓΡΑΜ. Ἄλλ' ἀρχηγέ . . .

ΜΠΟΤ. Σιώπησε, ἄν θέλῃς τὸ καλόν μου.

Σὲ ἔφερα Γραμματικόν, καὶ ὄχι σύμβουλόν μου.

Ἵπαγε τώρα ὑπάγε, χωρὶς ν' ἐργαστήτῃς

Τοὺς ὑπαξηματικούς ἐδῶ νὰ συιαθροίσῃς

Θέλω εὐθύς νὰ τοὺς ἰδῶ, καὶ νὰ τοὺς ὁμιλήσω,
'Ο,τ' ἤδη ἀπεφάσισα νὰ τὸ κοινοποιήσω.

ΓΡΑΜ. Τώρα ὑπάγω παρευθύς, ἀλλ' ἔνας στρατιώτης,
Νεοφερμένος σὲ ζητεῖ εἶνε Καρπεννησιώτης.

'Ερώτησα, δὲν θέλησε νὰ μὲ ὁμολογήσῃ
Τίς εἶναι, πόθεν ἔρχεται, ἢ τί θά σ' ὁμιλήσῃ,

'Εδῶ ἀπέξω στέκεται ἄν ἀγαπᾷς νὰ ἔλθῃ,
Εὐθύς τὸν κράζω καὶ αὐτόν.

ΜΠΟΤ. Εἰπέ τον νὰ εἰσέλθῃ.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΜΠΟΤΖΑΡΗΣ καὶ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΜΠΟΤ. Τί εἶνε ! πόθεν ἔρχεται ;

ΚΑΡΠΕΝ. 'Απὸ τὸ Καρπενῆσι,

Καὶ τὰ ἐκεῖ λεπτομερῶς θέλω σὲ ἱστορήσει.

'Ο Σκόνδρας Πασσᾶς ἔφθασε μὲ δύο μυριάδας.

Κ' ἐστρατοπέδευσε προχθὲς ἐκεῖ στὰς πεδιάδας,

'Αφ' οὗ δὲ κατεσκέπασεν ὅλους ἐκεῖ τοὺς τόπους

'Απὸ τροφάς, ἐφόδια, ἵππους, σκηνάς, ἀνθρώπους,

Τοὺς Γέροντας ἐκάλισε τῆς χώρας καὶ χωρίων,

Κ' ἐζήτησεν ὥς πρῶτιστον ὑποταγῆς σημεῖον,

Εὐθύς τὸν Μάρκον Μπότζαρην νὰ φέρωσι δεμένον.

Καὶ ζῶντα ἂν δὲν δυνηθοῦν τοῦλάχιστον σρχγμένον.

Τοὺς ἔδωκε τριήμερον εἰς τοῦτο διορίαν,

Καὶ καρτερεῖ τῆς προσταγῆς ἐκτέλεσιν τελείαν.

'Επρόσθεσε δ' ἐπαπειλῶν μετὰ ὀρκομοσίας.

Πῶς ἂν ὁ Μάρκος δὲν φερθῇ ἐντὸς τῆς διορίας,

'Ολων τῶν Καρπεννησιωτῶν θέλει τὸ αἶμα χύτει,

Παράδειγμα παρακυῆς εἰς ἄλλους νὰ συστήτῃ . . .

Οἱ γέροντές μας τρέμουντες ἐγύρισαν ὀπίσω,

καὶ παρευθύς μὲ ἔστειλαν νὰ σὲ εἰδοποιήσω.

ΜΠΟΤ. Εὐχαρισίῳ, ἐπέστρεψε κ' εἶπε νὰ μὴ πτοοῦνται
Τὸν σκύλον ὅπου ὕλακτεῖ δὲν πρέπει νὰ φοβοῦνται.

Ἐγὼ ἐλπίζω μάλιστα ἐκείνος νὰ μὴ φθάσῃ,

Ὅσον ἡ διορία τοῦ αὐτῇ νὰ ἀπεράσῃ. . .

Ἄλλ' ἂν ἡξεύρῃς, λέγε με τὸν τόπον τῆς σκηνῆς του,

Τὸ σχῆμα, τὸ ἀνάστημα, τὸ εἶδος τῆς μορφῆς του.

ΚΑΤ. Δέν εἶδα, ἀλλ' ὡς ἤκουσα εἰν' ἄνδρας σωματώδης,

Μὲ μαῦρον δασὺν πώγωνα, ἄγριος, αἱματώδης,

Τὴν δὲ σκηνὴν τοῦ ἴστησεν εἰς τὸ νερόν πλησίον,

Βίς τοῦ βουνοῦ τοῦς πρόσποδας, ἄρας τῶν λειβιδίων.

ΜΠΟΤΣΑΡ. Ἀρκεῖ λοιπὸν ἐπίστρεψε.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, ΚΟΥΤΣΟΝΙΚΑΣ,

ΚΑΛΥΒΑΣ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ

ΜΠΟΤ. Ἀτρόμητοι Σουλιῶται

Ἐξακουσμένοι Ἥρωες, πιστοὶ συστρατιῶται !

Γενναῖε Κουτσονίκα μου, Θανάση φιμισμένε.

Πυρφόρε Ζέρβα πτερωτέ, Κελεύθ' ἀνδρειωμένε,

Καὶ σεῖς οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, μέ τοῦς ὁποίους μόνους

Κατεπολέμουν τοῦς ἐχθροὺς τοσούτους ἤδη χρόνους !

Ἄν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἰς τόλμην καὶ ἀνδρείαν,

Ἄν θέλωμεν τοῦ ἔθνους μας τὴν ἀνεξαρτησίαν,

Καιρὸς, νὰ τ' ἀποδείξωμεν στὸν κόσμον εἶνε τῶρα.

Τῆς αἰωνίου δόξης μας προσήγγισεν ἡ ὥρα !

Ἄν αἱ ψυχαὶ τῶν Σουλιωτῶν τί ἄλλο δὲν ποθῶσιν,

Παρ' εἰς τοῦς κρότους τῶν μαχῶν νὰ ὑπερδοξαυθῶσιν,

Ἄν δὲν ἐτρόμαξαν ποτὲ τῶν Σουλιωτῶν τὰ στήθη,

Ἀπ' ἐναρμόμητα δειλὰ τῆς τυραννίης πλήθη,

Ἰδοὺ καιρὸς νὰ δείξωμεν τὸ ἴδιον καὶ πάλιν,

Κ' εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ φέρωμεν καταστροφὴν μεγάλην,
Δὲν λέγω ὅσα λάφυρα θὰ λάβῃ ὁ καθεὶς μας·
Μόνον τὸ ὕψος θεωρῶ τῆς δόξης καὶ τιμῆς μας . . .
Τὸ ὅτι θὰ νικῶμεν δὲν εἶν' ἀμφιβολία.
Θαρρῶ πῶς βλέπω τοὺς ἐχθροὺς τῶρα τῇ ἀληθείᾳ
'Ολοὶ 'ς τὴν ἀκατάσχετον ὁρμή· μας νὰ ἐνδίδουν,
'Αλλοὶ μὲν τὰ ὅπλα των 'ς ἡμᾶς νὰ παραδίδουν.
'Αλλοὶ δὲ ἀνθιστάμενοι νὰ πίπτουν φονευμένοι,
Καὶ ἄλλοι εἰς τὴν θείαν μας νὰ φεύγουν τρομασμένοι !
Κι' αὐτὸν τὸν ἴδιον Πασσᾶν θαρρῶ πῶς βλέπ' ἐμπρὸς μου,
Νὰ πίπτῃ καὶ νὰ τελευτᾷ ἐδῶ διὰ χειρὸς μου.
Αὐτὸν ὅστις τὸν Μπότζαρην ἐζήτησε δεμένον.
Καὶ ζῶντα, ἂν δὲν δυνηθοῦν, τοῦλάχιστον σφαγμένον !
Ναὶ ἀδελφοὶ ἀπόφασις· ἀπόψε θὰ ὁρμήσω,
Κ' ἕως τὴν ἰδίαν του σκηνὴν θὰ καταντήσω.
Τὸν ἀλαζδνα μόνος μου αὐτὸν θὰ θαντζτώσω.
Κι' ὅλον του τὸ στρατόπεδον μ' ἐσᾶς θ' ἀναστατώσω,
Τρέξατε, τρέξατε λοιπόν, εὐθύς ἐτοιμασθῆτε,
Κ' εἰς τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος ἐμὲ ἀκολουθῆτε,
Τοὺς στρατιώτας του καθεὶς ἄς τοὺς προδιαθέσῃ
Κι' ἂν μεταξὺ νὰ εὐρεθῇ δειλὸς κανεὶς συμπῆσῃ.
Οὐτίδανός ἀνάξιός τῆς φήμης τοῦ Σουλιώτου,
Εἰς τὴν καρδίαν ἔλαφος, ὑπ' ὅψιν στρατιώτου,
Αὐτὸν ὁ Καπετάνος του εὐθύς νὰ ξαρματώσῃ,
Καὶ καλημέραν σὲ ἐξῆς κανεὶς νὰ μὴ τὸν δώσῃ.
Εἶναι εἰς τὰ στρατεύματα Πανώλη ἡ δειλία,
Καὶ τ' ἀφνίζει ἡθικῶς κριφὰ ἡ ὀλεθρία !
ΘΑΝ. 'Οσοὶ ἐδῶ εὐρίσκονται μαζὶ μας στρατιῶται,
Αὐτοὶ εἶν' ὅλοι 'Αρχηγέ, καὶ γνήσιοι Σουλιῶται
Κ' εἰς τὴν καρδίαν των ποτὲ δειλὴν δὲν ἐμβαίνει.
Τοιοῦτον πάθος τὴν ψυχὴν Σουλιώτου δὲν βαραίνει.

Τὴν τοῦ πολέμου προσταγὴν ἀνήτучοι προσμένουν,
Νεῦμά σου μόνον νὰ ἰδοῦν πρὸ ἡμερῶν ἀσθμαίνουν.

ΚΟΥΤ. Μάλιστα πρὸς ἐμὲ συχνὰ ἔρχονται κ' ἐρωτῶσιν,
Πότε διὰ τὸν πόλεμον θεὸς νὰ διαταχθῶσιν.

Ὁ Μαυρογζίννης, κ' ὁ Θωμάς προχθὲς ἀθυροστόμως
Μὲ εἶπαν, πῶς τὰ στήθη μας ἐνέκρωσεν ὁ τρόμος . . .

Ἐν γένει ὅλοι, Ἀρχηγέ, τὸν πόλεμον διψῶσι,
Διὰ θυσίαν καὶ σφαγὰς, καὶ τρόπαια βοῶσι,
Τὸ σχέδιόν σου ἐν καιρῷ νὰ μᾶς εἰδοποιήσης.

Καὶ διὰ τὰ στρατεύματα τελείως μὴ φροντίσης.

ΜΠΟΤ. Τὸ σχέδιόν μου εἶν' ἀπλοῦν : Καθὼς μεσονυκτίῃ

Κ' ἡ σάλπιγξ τὴν τοῦ Ἀρεῶς βοὴν διαλαλήσῃ,

Πλησίον μου ὦ Ἡρώες, εὐθὺς νὰ εὐρεθῆτε,

Καὶ τὰ γοργὰ μου βήματα παντοῦ ἐκολουθῆτε,

Πλὴν νὰ προβαίνετε ζητῶ μὲ ἄκραν ἡσυχίαν,

Νὰ μὴν ἀκούω ταραχὴν οὐδὲ φωνὴν καμμίαν . . .

Ἀφοῦ δὲ φθάσωμεν ἐκεῖ, ἐνθ' αὖτε χρυτενδυμένη

Καὶ μὲ ἀγκάλας ἀνοικτάς ἡ δόξα μᾶς προσμένει,

Τοῦ τουφεκιοῦ μου τὴν βροντὴν ἡ σάλπιγξ θ' ἀντηχήσῃ,

Καὶ τότε ὁ καθένας μας ἀνδρείως ἄς ὀρμήσῃ

Ὅταν δὲ ἤδη οἱ ἐχθροὶ πηδῶσι τρομασμένοι,

Ἀπὸ τὸν κρότον καὶ βοὴν σχεδὸν κεραινωμένοι,

Τότε τὰ Τουρκοφάγα σας πυρπνὸν ἀπὸ τὴν βόλαν,

Ἐπάνω των κειώσατε μὲ εὐστοχίαν ὅλα.

Ἐπειτα σύρων ὁ καθείς τὸ κοπιτερόν του ξίφος,

Καὶ ἐπιπίπτων κατ' αὐτῶν μ' ἀγριωμένον ὕψος,

Εἰς τοὺς μεγάλους των σωροὺς πληγὰς ἄς ἐπιφέρῃ,

Ὡς ὁ καλὸς ὁ θεριστὴς εἰς τ' ἄφθονα τὰ θέρη !

Οὐδὲ νὰ αἰσθανώμεθ' αὐτῶν μεσιτείαν,

Εἰς τοῦ θυμοῦ μας τὰς βροντὰς καὶ ἀστραπαὺς καμμίαν

Ἐνσπείροντες δὲ πανταχοῦ τὸν φόβον καὶ τὸν τρόμον,

Εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἀρχηγοῦ ν' ἀνοίξωμεν τὸν δρόμον
 Ἐκείνον ὅμως ἀπὸ σᾶς κἀνεῖς νὰ μὴ τολμήσῃ,
 Νὰ τὸν προσβάλῃ παντελῶς, εὐδὲ νὰ τὸν ἐγγίσῃ
 Μόνος μ' αὐτὸν τὸν ἄπιστον ἐγὼ θ' ἀντιπαλεύσω,
 Μόνος μ' αὐτὰς τὰς χεῖράς μου ἐγὼ θὰ τὸν φονεύσω·
 Καὶ οὔτε μὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ θὲ καταρθώσω,
 Τὴν ἐκστρατείαν τὴν φρικτὴν αὐτὴν νὰ ματαιώσω,
 Τὴν ἐκστρατείαν, ἣτις ἂν ἀπόψε δὲν χαλάσῃ,
 Ἰσχυροτέρα αὔριον τὸ πᾶν θέλει δαμάσει !

Οἱ τριετῆς ἀγῶνες μας οἱ κόποι μας οἱ τόσοι,
 Τὰ ἐκχυθέντα αἵματα φεῦ θὰ ματαιωθῶσι !
 Εἶμαι πλὴν, εἶμαι εὐέλπιδες εἰς τὴν νυκτομαχίαν
 Νὰ εὕρω τὴν τοῦ ἔθνους μας εὐκταίαν σωτηρίαν.

ΚΑΛ. Τοῦτο τὸ εἶδος τῶν μαχῶν ἄλλοι καταγιγώσκειται,
 ΜΠΟΤ. Ἄλλ' ὅμως εἰς τοὺς Ἑλληνας δικαίως συγχωρεῖται
 Διότι μὲ πολυπληθεῖς ὀλίγοι πολεμῶμεν,
 Κι' ἂν δὲν νυκτομαχήσωμεν βεβαίως θὰ χαθῶμεν.

ΚΟΥΤ. Εἶνε ὀρθοὶ οἱ λόγοι σου καλὸν τὸ σχέδιόν σου,
 Καὶ εἴμεθ' ὅλοι ἀρχηγὲς εἰμὶοι στὸν σκοπὸν σου,
 Εἴθε κ' εἰδῶ νὰ τύχωμεν ὁμοίαν εὐτυχίαν,
 ὅποιαν στὴν Κιμέρειαν μὲ τὴν νυκτομαχίαν.
 Καθ' ἣν ὁ πολυτέριμος καὶ ἀλλαζὼν ἐχθρὸς μας,
 Κατὰ τὴν πρώτην μας ὁρμὴν ἐχάθηκ' ἀπ' ἡμῶν μας,
 Καὶ τροπαιοῦχοι νικηταὶ ὑπερδεδοξασμένοι,
 Ὅπισθ' ἐγυρίσαμεν λάφυρα φερτῶμεν.

Τώρα λοιπὸν ὑπάγωμεν νὰ προετοιμασθῶμεν,
 Ὅλίγον νὰ δειπνήσωμεν ὅσοι ἐξ ἡμῶν πεινῶμεν.

ΜΠΟΤ. Ὑπάγετε, δειπνήσατε, φίλτατοι ἀδελφοί μου
 Κ' ἂν εἰς τὸν δίκαιον Θεὸν εἰσακουσθῇ ἡ εὐχή μου,
 Στὸ Καρπενῆσι αὔριον μαζὺ θὰ προγευθῶμεν.
 Καὶ ἰκὴν ἐορτάζοντες, κοινῶς θὰ ἐντρυφῶμεν

Ἄν ὄχι· ἐγὼ μὲν ἐκεῖ φονεύων θ' ἀποθάνω,
Ἐξαπλωμένος στῶν ἐχθρῶν τὰ πτώματα ἐπάνω.
Κ' εἰς παραδείσου εἰσελθὼν σκηναῖς τὰς μακαρίας,
Θὰ γευματίσω μ' Ἡρώας καὶ μέ ψυχὰς ἁγίας,
Ἐνθα συζοῦν εὐδαίμονες ὁ Ἡρως Λεωνίδας,
Θεμιστοκλῆς καὶ Περικλῆς καὶ θεὸς Ἀριστείδης,
Ἐνθα ὁ πατριάρχης μας ὀρθοδοξίας ἥρως,
Ζῇ μακαρίως, καὶ μ' αὐτὸν ὁ ἱερός του κλῆρος·
Σεῖς δ' ὅσοι ἐπιζήσατε ὅπου ποτὲ κι' ἂν ᾔσθε,
Αὐτό μου τὸ παράδειγμα παντοῦ νὰ ἐνθυμῆσθε.
Καὶ πλήρεις πατριωτισμοῦ ποτὲ μὴ λησμονῆτε,
Πῶς στήν πατρίδα τὴν ζωὴν θυσίαν χρεωστεῖτε·
Μὴ βλέπετ' ἂν τὰ χρεῖα των πολλοὶ δὲν ἐκπληροῦσιν·
Ἄλλ' ὁ ἑ ἀπαξάπαντες εἰς ταύτην χρεωστοῦσιν·
Ἐκεῖνη μᾶς ἐγέννησεν μᾶς ἔθρεψεν ὡς τώρα,
Ψυχὴ, καὶ σῶμα καὶ ζωὴ εἶν' ἰδικά της δῶρα.
Ἄν διὰ τὴν ἀνάγκην της ὀπίσω τὰ ζητήση,
Νὰ τ' ἀποδώσῃ ἀπὸ σᾶς κἀνεῖς ἅς μὴν ἀργήσῃ,—
Αἶ! ποῖαν ἄλλην παρ' αὐτὴν προσμέν' ὁ στρατιώτης,
Περίστασιν τοῦ νὰ δειχθῇ εὐγνώμων πατριώτης ; . . .
Τυράντων πόδες ἀσεβεῖς πατοῦν τὴν θείαν γῆν μας,
Ἀπὸ πνοᾶς βαρβαρικᾶς ἐφθάρει ὁ ἀήρ μας,
Καὶ τὰ ἀνέχεται λοιπὸν αὐτὰ ὁ χαρακτήρ μας ;
Δεῦτε προθύμως ἅπαντες ἅς προετοιμασθῶμεν,
Ἡ νὰ τοὺς ἀφανίσωμεν, ἢ νὰ ἀφανισθῶμεν.—

Τέλος τῆς πρώτης πράξεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΜΠΟΤ. ὦ δυστυχία εἰς ἐ/έ ! ὦ ἀποφράς ἡμέρα,
Τῶν δυστυχῶν ἡμερῶν ἡ ὀδυνηροτέρα !
Τί; ὁ Καλύβας ἐμποδῶν νὰ γείνη στὸν σκοπόν' μου,
Καὶ τῆς δειλίας τὸ δεινὸν νὰ σπείρῃ στὸν στρᾶτόν μου !!!
Αὐτὸν ὅπου εἰμίμησα μὲ ἑκατονταρχίαν,
Καὶ νὰ τιμήσω ἔμελλα καὶ μὲ χιλιαρχίαν !
ὦ παρ' ἐλπίδ' ἀχάριστε εἰς τὰς εὐεργεσίας,
Παντάπασαν ἀνάξιε, ἀξίας παρομοίας,
'Ανδρεῖτε ἔς τὸ φαινόμενον, λαγὲ εἰς τὴν καρδίαν,
Δὲν θὲ ν' ἀφήσ' ἀπαίδευτον αὐτὴν σου τὴν κακίαν . . .
'Αλλ' ὅρα πόθην κινήθεις κατήντησεν εἰς τοῦτο,
Καὶ ἐναντίος ἔγεινεν εἰς τὸν σκοπόν' μου οὕτω ;
'Απὸ δειλίαν ; Καὶ λοιπὸν δέν εἶν' αὐτὸς Σουλιώτης
Εἰμὴ τῆς θείας δόξης μας οὐτιδανὸς προδότης ;
'Αλλ' ἀπὸ ἀντενέργειαν ; ὅμως μὲ ποῖον τρόπον,
Εἰς τοῦ Σουλιώτου τὴν ψυχὴν ἐκείνην εὗρε τόπον,
Σουλιώτης κ' ἀντενέργεια, Σουλιωτῶν μας στήθη
Σήμερον διεφθάρησαν ; ἔγειναν κακοήθη ;
'Α ! ὅχι· ἓνας δέχονται ὅλοι αἰσχρὰν κηλίδα.
Ὅλοι οἱ ἄλλοι μάλιστα εἶν' ἐνθουσιασμένοι,
Κ' ἀνυπομόνως ὁ καθείς τὴν σάλπιγγα προσμένει.
'Αλλ' ὁ Θανάσης πῶς ἄργει ; αὐτ' ἡ ἄργοπορία
Μὲ δίδει ἄλλων τρομερῶν ὑποψιῶν σημεῖα,
Πρέπει ὁ ἴδιος ἐγὼ νὰ . . . —

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ καὶ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ 'Αρχηγέ μου στάσου.

"Ένας ἐχθρὸς ἐλθὼν ζητεῖ νὰ ἔλθῃ ἐμπροστὰ σου.

ΜΠΟΤ. Δὲν σ' εἶπε πόθεν ἔρχεται; ἢ τάχα τί μὲ θέλει;

ΓΡΑΜ, "Οχι πρὸς σὲ τὸν ἴδιον τὸ πᾶν νὰ εἶπῃ μέλει.

Καραμειμέτης λέλεται.

ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ Εἶς φίλος εἶν' ἀρχαῖος.

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ καὶ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΜΠ. Καλῶς ἦλθες Καραμειμέτ! πόθεν καὶ πῶς ἐφάνης;

Βλήπω ὅτι τὴν παλαιὰν φίλιαν δὲν ξεχάνεις.

ΚΑΡΑΜΕΙΜΒΤΗΣ Ποτέ μου δὲν σὲ λησμονῶ
κι' ἄς ἦσαι τῶρ' ἐχθρὸς μου.

Μέγα σημεῖον δι' αὐτὸ σὲ εἶν' ὁ ἐρχομός μου.

ΜΠΟΤ. 'Εδῶ δὲ ποῖα σ' ἔφερεν αἰφνίδιος αἰτία;

ΚΑΡΑΜ. Μόνη τῆς σωτηρίας σου ἄκρη δ' ἐπιθυμία.

Ο ἔνδοξος αὐθέντης μου Πασσᾶς τῶν Σκονδριάνων

Ἀπὸ τὸν κραταιότατον ἐπιταχθεὶς Σουλτάνον

Νὰ ἐκστρατεύσῃ τάχιστα στὴν ἄστυον Ἑλλάδα,

Καὶ τῆς ἀποστασίας τῆς νὰ σβύσῃ τὴν λαμπάδα,

"Ελθὼν ἐστρατοπέδευσε παρὰ τὸ Καρπενῆσι.

"Ισως ἡ φήμη ἔφθασε νὰ σὲ πληροφορήσῃ,

Πῶς χιλιάδες εἰκοσι πεζῶν ἀνδρῶν γενναίων,

Καὶ ἄλλαι δεκατέσσαρες πολεμικῶν ἵππῶν

Τοῦτ' ἡμᾶς τὸ στρατόπεδον σήμερον συνιστῶσι

Πῶς ὅλοι πόλεμον ζητοῦν καὶ αἱματὶ διψῶσι.

"Ἄλλ' ὁ Πασσᾶς κεντούμενος ἀπὸ φιλανθρωπίαν,

Κ' εἰς ἄκρον βδελυττόμενος τὴν αἱματοχυσίαν

Ἐπίτηδες ἀργοπορῶν τὴν μάχην ἀναβάλλει,
 Ἴσως διὰ προσκύνησιν προσδράμωσι καὶ ἄλλοι.
 Διότι ἦλθον πάμπολλοι μ' ὑπόκλισιν βαθεῖαν,
 Καὶ ἔλαβον συγχώρησιν, κ' εἰς ὅλα ἀμνηστεῖαν...
 Ὅτι δὲ ἐδῶ κοντὰ εὐρίσκεσαι γνωρίζων,
 Κ' ὅτι θὰ ἔλθῃς πρὸς αὐτὸν πρὸ ἡμερῶν ἐλπίζων,
 Δὲν ἄφητε τὸ στράτευμα...
ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ Ἀρκεῖ καταλαμβάνω
 Ἀφ' ὅσα μὲ ὠμίλησες δὲν θέλω παραπάνω
 Ὅταν ὁ λόγος τὴν τιμὴν τῶν ἀκουόντων βλάβῃ,
 Ὁ λέγων πρέπει στῆς σιγῆς τὸν λάκον νὰ τὸν θάπτῃ.
 Ἦξευμε δὲ τοὺς λόγους πῶς μόνον ἂν ἀκούω,
 Κατὰ τῶν καθηκόντων μου τῶν ἱερῶν προσκρούω.
ΚΑΡΑΜ. Νὰ τελειώσω ἄφες με ὅλην τὴν ἐμιλίαν,
 Σ' ὀρκίζω εἰς ἐκείνη τὴν παλαιὰν φιλίαν.
 Αὐτὸς σὲ ὑπεραγαπᾷ, κ' ἂν ἔσως μὲ ἀκούσης.
 Καὶ εἰς τὰ χρέη σου αὐτὰ ποσῶς δὲν θὰ προσκρούσης.
 Καὶ ἐν ταύτῃ τὸ ἔθνος σου πολὺ θὰ ὠφελήσῃς.
 Διότι τὴν φρικτὴν αὐτοῦ φθορὰν θὰ ἐμποδίσῃς.
 Ἦ μήπως σὲ ἐξαπατᾷ τυφλῶς ἡ φιλαυτία,
 Καὶ ἱκανὴ σὲ φαίνεται ἡ χεὶρ σου ἡ ἀνδρεία;
 Ἀπόβαλε τὸ κάλυμμα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου,
 Ἴδὲ τὸν μέγαν κίνδυνον τῶν συμπατριωτῶν σου,
 Καὶ πλεόν ἀπορρίψῃς τοὺς λόγους νὰ κλίνῃς.
 Ὡστε μεσάζων δι' αὐτοῦς σωτήριος νὰ γίνῃς,
 Ἄν ἐπινεύσῃς μάλιστα, ἐγὼ σὲ τάζω τώρα,
 Ὡς ἀπὸ μέρους τοῦ Πασσᾶ, λαμπρὰ, μεγάλη δῶρα.
 Θέ νὰ σὲ δώσῃ παρρησίαν τὸ πατρικὸν ψωμί σου,
 Οἱ θησαυροὶ τοῦ ἐν ταύτῃ θὰ ἦναι θησαυροὶ σου.
 Ὡς καπητάνος δυ αὐτὸς ἀφ' ὅλους θὰ κληῖται.
 Καὶ ὡς σωτὴρ τοῦ ἔθνους σου θὰ ὑπερεπαινηῖσαι.

Τέλος, σὲ λέγω, ἂν πεισθῇς, ὅ,τι ἐπιθυμήσης
 Ἀμέσως ἀπὸ τὸν Πισσᾶν θὲ νὰ τὸ ἀποκτήτης.
 Αἶ! φθάνει Καραμεῦμέτ! εἰς μάτην κοπιᾷζεις
 Εἰς μάτην τὴν καρδίαν μου νὰ φθέρῃς δοκιμάζεις
 Ὅτι ἐγὼ ἐπιθυμῶ δὲν κρέματ' ἀπ' ἐσένα,
 Δὲν κρέματ' ἀπὸ τὸν Πισσᾶν ν' ἀποδοθῇ σ' ἐμένα
 Κρέματ' ἀπὸ τὴν τοῦ Θεοῦ εὐκταίαν εὐδοαίαν,
 Νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἔθνος μας τὴν ἀνεξαρτησίαν.
 Τὰ ὅσα δὲ μὲ ἀριθμεῖς, δόξας, τιμάς, βραβεῖα,
 Μὲ φαίνονται μικρότατα, οὐτιδανᾶ, γελοῖα.,
 Τί; Τὴν λαμπρὰν πατρίδα μου ἐγὼ νὰ τὴν Πωλήσω,
 Καὶ δούλος, ὁ ἐλεύθερος, ἐγὼ, νὰ καταντήσω;
 Αἶ! κάλλιον ν' ἀφανισθῶ, καὶ τὴν ζωὴν νὰ χάσω,
 Καλλιον μὲ τὰς σάρκας μου τοὺς λύκους νὰ χορτάσω!
 Ἀθλιε δοῦλε! ἀγνοεῖς πρὸς ποῖον ρητορεύεις.
 Κ' ἔτι πρὸς ποῖον λέοντα τολμᾷς ν' ἀντιπαλεύης;
 Παλεύεις μὲ τὸν Μπότσαρην, υἱὸν Ἐλευθερίας,
 Κ' ἐκ γενετῆς του ἄσπονδον ἐχθρὸν τῆς τυρκινίας!...
 Ὑπαγε στὸν Αὐθέντην σου κ' εἰπὲ μὲ παρησίαν,
 Πῶς ἂν τις ἄλλος, ἐκτὸς σοῦ, ἐδῶ μετ' ἀναιδέας.
 Νὰ μὲ προβάλλῃ, ἤρχετο προτάσεις παρομίας,
 Βεβαίως ἦτον ἀρκετὸν εὐθὺς ὅπου ἀρχίσῃ,
 Τὸ διψασμένον ξίφος μου τὸ αἷμα του νὰ χύσῃ,
 Καὶ πῶς ἂν ἦναι δυνατὸς καθὼς αὐτὸς πιστεύει,
 Τί καρτερεῖ, καὶ κατ' ἐμοῦ εὐθὺς δὲν ἐκστρατεύει;
 Φοβούμενος μὴ νικηθῇ, ζητεῖ νὰ μ' ἀπατήσῃ,
 Καὶ νίκην τὴν ἀμφίβολον μὲ δόλον νὰ κερδίσῃ.
 Ὑπαγε!

ΚΑΡΑΜ. Φεύγω παρευθύς, πλὴν θὰ μετανοήσης,
 Καὶ τῇ περιστάσειν αὐτὴν ματαίως θὰ ζητήσης. — [Φεύγει].

ΜΠΟΤ. (Στρέφων πρὸς τὸ μέρος ὅθεν φεύγει ὁ πρέσβυς)
Τί εἶπες ; τί ;

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΜΠΟΤ. Ἀνόητε ! θέλεις ἰδεῖ ἂν ζήτω . . .
Ἄλλ' ἂν κατ' εὐτυχίαν σας ἀπόψε τελευτήσω.
Θέλω σᾶς κάμει καὶ νεκρὸν, δειλοὶ νὰ μὲ φοβήσθε,
Καὶ τὴν σκίαν μου τρέμοντες ὀπίσω νὰ κινήσθε.

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΜΠΟΤΖΑΡΗΣ καὶ ΘΑΝΑΣΗΣ

ΜΠΟΤ. Πολύ, Θανάση, ἄργησες· τί ἔκαμες δέ ; λάλει
Κατώρθωσες τὴν γνώμην του αὐτοῦ νὰ μεταβάλη ;
Θ. Ἄν δύνανται ἡ σφαῖρά μας τὴν τάξιν της ν' ἀλλάξῃ,
Τότε κι' ἐκεῖνος, δύνανται ἴσως νὰ μεταλλάξῃ.
Εἶν' ἄκαμπτos καὶ σταθερὸς εἰς τὴν ἀπόρατίν του,
Καὶ ὅλος ἀναπόσπαστος ἀπὸ τὴν πρόληψίν του,
Ὡστε κατεδωπένηται τοὺς λόγους μου εἰς μάτην,
Βαστάζων εἰς τὰς χεῖράς του ἐνὸς σφαγίου πλάτην.
Ἐμάντευεν τὴν μάχην μας φρικτὴν ἀποτυχίαν,
Καὶ ὅλου τοῦ στρατεύματος φθορὰν πανωλεθρίαν.
Μνημα φρικτὸν μὲ ἔδειχεν εἰς ταύτην ἀνοιγμένον.
Κ' ὅλον τὸν ἄλῃν ἔβλεπεν ἐκεῖ ζωγραφισμένον,
Κυριευθεῖς, ὡς φαίνεται, ὑπὸ ψυχρᾶς δειλίας
Δίδει, ὡς ἀπὸ τρίποδος, παντείας παρομοίας.
ΜΠΟΤ. Τὸ μνημα, ἔπρεπε νὰ εἰπῇς ἐκεῖνο τ' ἀνοιγμένον
Εἶν' τοῦ Πασσᾶ, καὶ τὸν ζητεῖ ἀπόψε φονευμένον . . .
Πλὴν θέλω διὰ τοὺς λοιποὺς νὰ μὲ πληροφορήσης
Τί λέγουν τάχα ; Τί φρονοῦν ;
ΘΑΝ. Καὶ πρέπει νὰ ῥωτήσης
Ἄφ' ἧς στιγμῆς ἐπρόσταξεν νὰ προετοιμασθῶσιν,

Ἀμέσως καθωπλίσθησαν καὶ σύμπῳνοι βοῶντιν,
Πότε τὸ μεσονύκτιον αὐτὸ θά προσεγγίστη,
Καὶ πότε ἡ τῆς σάλπιγγος φωνὴ θὲ ν' ἀντηχήσῃ.
Τὸν δὲν Καλύβαν γενικῶς ὅλοι καταδικάζουν,
Σουλιώτην δὲν τὸν δέχονται Πέρτην τὸν ὀνομάζουν.
Κι' ὁ Μαυρογιάννης ἤθελεν εὐθὺς τὸν ἐξοπλίσει,
Ἐὰν ὁ Ζέρβας ὁ ταχύς τὸν ἤθελεν ἀφήσει.
«Εἶνε αἰσχρὸν (ἐρώναξ) νὰ ῥῖναι ὠπλισμένους,
»Ὁ ἀπὸ ἄτιμον καπνὸν δειλίας χαυνωμένος,
»Καὶ μ' ὀπλων τὴν ἐπιδείξιν, μὲ τ' ὄνομα Σουλιώτης,
»Τὸν κόσμον νὰ ἐξαπατᾷ ὅτ' εἶναι στρατιώτης».
ΜΠΟΤ. Καὶ ὁ καλύβας πρὸς αὐτὸν τί ἔλεγεν ;
ΘΑΝ. Ἄν ζήσης.
Εἶπε μὲ τὸν πόλεμον, ἐλθέ νὰ μ' ὁμιλήσης.
Καὶ ἔπειτ' ἀνεχώρησε τὴν κεφαλὴν του σείων,
Βαρυστενάζων ἐκ ψυχῆς καὶ ἐν ταύτῳ δακρύων . . .
Ἄλλὰ δι' ἕνα οἱ πολλοὶ δὲν θὰ ἐμποδισθῶμεν,
Πρόσταξε ὅταν ἀγαπᾷς, καὶ παρευθὺς ὀρμῶμεν.
ΜΠΟΤ. Ἡ προσταγὴ θέλει δοθῇ, ὁπόταν ἔλθ' ἡ ὥρα·
Τοὺς ὑπολοίπους δ' ὕταγε νὰ ἀνταμώσης τώρα,
Νὰ τοὺς εἰπῇς ἐκ μέρους μου νὰ μὴ τὸ λησμονήσουν,
Ὅτι μὲ ὑπεσχέθησαν μαζὺ μου νὰ νικήσουν.
Τὸν δὲ Καλύβαν παντελῶς νὰ μὴ καταδεχθῶντιν,
Κι' ὥς ἄτιμον εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ τὸν χαιρετῶσιν . . .
Ἐγὼ κατὰ τὸ σύνηθες ὑπάγω στὴν σκηνὴν μου,
Νὰ κάμω πρὸς τὸν Ὑψιστον Θεὸν τὴν προσευχὴν μου.

ΣΚΟΠΗ ΣΤ'.

ΘΑΝ. Ὑπαγε ἥρωα λαμπρέ, καὶ κάμ' ὅτι θελήσης.
Εἰθε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους σου ἐπὶ πολὺ νὰ ζήσης !

Πρόσταξε τὴν ἐκτέλεσιν διὰ τὸ σχέδιόν σου,
 Καὶ θὰ μᾶς εὖρης ἅπαντας ἄξιους τῶν σκοπῶν σου.
 Διότι ὅλ' εἰς τὴν αὐτὴν πατρίδα γεννημένοι,
 Καὶ μὲ τὸν τρόπον τὸν αὐτὸν σκληρῶς ἀναθρεμμένοι.
 Ἀνίσως εἰς τὰς ἀρετὰς δὲν εἴμεθ' ὅμοιοί σου,
 Εἴμεθα ὅμως μιμηταὶ γενναῖοι κι' ἄξιοί σου.

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΘΑΝΑΣΗΣ, ΚΟΥΤΣΟΝΙΚΑΣ, ΖΕΡΒΑΣ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ

ΚΟΥΤ. Φίλε ποῦ εἶν' ὁ Ἀρχηγός; ἡ ὥρα πλησιάζει
 Καὶ ὁ Κκαλύβας τὸν σκοπὸν τελείως δὲν ἀλλάζει.
 Τί μέλλομεν νὰ κάμωμεν;
 ΘΑΝ. Ἀκούσατέ με, φίλοι,
 Τῆς ἀνεξαρτησίας μας τεθρυλλημένοι στήλοι!
 Ὁ ἀρχηγός μας ὁ καλὸς ἐπῆγε στὴν σκηνὴν του,
 Νὰ κάμῃ πρὸς τὸν Ὑψίστον Θεὸν τὴν προσευχὴν του
 (Ὡ; συνηθίζει πάντοτε ὁπότεν ἐκστρατεύῃ,
 Ὑπὲρ τῆς νίκης τὸν Θεὸν θερμῶς νὰ ἱκετεύῃ).
 Μ' ἐπρόσταξε δ' ἀναχωρῶν εὐθύς νὰ σᾶς ζητήσω,
 Τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπόσχεσιν νὰ σᾶς ὑπενθυμῇτω.
 Τὸν δὲ Κκαλύβαν παντελῶς νὰ μὴ τὸν ὁμιλῇτε,
 Ἀλλ' ὡς προδότην χαμερπῇ νὰ τὸν καταφρονῇτε.
 Τί δέ; ἂν ἓνας ἔλειψεν ἐκ τῶν τριχαστῶν,
 Πρέπει νὰ ἀντβάλωμεν τὸ σχέδιον τὸ θετον;
 Πρέπει ἡμεῖς ἀπόγονοι τῶν εὐκλεῶν Ἑλλήνων,
 Νὰ ἔχωμεν φρονήματα ἀνάξια ἐκείνων;
 Πρέπει δι' ἓνα μοναχὸν νὰ παρεμποδισθῶμεν,
 Κ' ἐπ' ἀνωθέν μας τὸν ἐχθρὸν ἐξείφνης νὰ ἰδῶμεν;
 Καταπατοῦντα ἐσιθῶς τοὺς τῆς Ἑλλάδος τόπους,
 Καὶ πράττοντα ὕβριστικῶς θελήτεις ἀπανθρώπους;
 Ὅχι δὲ ἓνας ἀλλὰ τρεῖς τῶν Λακεδαιμονίων,

Στάς θερμοπύλας ἔλειψαν ἐκ τῶν τριακοσίων·
 Καί μ' ὅλον τοῦτο σταθεροὶ οἱ ἄλλοι στὸν σιοπόν των,
 Ποσῶς δὲν ὀλιγόστευσαν τὸν ἐνθουσιασμόν των.
 Ἄλλ' ἄτρομοι, τὰ ξίρη των κρυσταλλοῦντες εἰς τὰς χεῖρας,
 Τῆς αἰωνίου δόξης των ἠνέψαν τὰς θύρας.
 Οἱ λειποτάκται δ' ἐπειτα ἅπ' ὅλους ὀδρυσμένοι,
 Κ' ἐκ τῆς λαμπρᾶς πατρίδος των αἰσχυρῶς ἐξωρισμένοι.
 Τοῦ ἀδιώτου βίου των κατέκοψαν τὸ νῆμα,
 Καὶ ἄτιμοι κατέβησαν αὐτόχειρες στὸ μνήμα,
 ΚΟΥΤ. Καὶ ποῖος εἶπεν ἐξ ἡμῶν νὰ παρεμπεδισθῶμεν,
 Ἐνῶ κοινῶς τὴν προσταγὴν ὡς ἔλαφοι διψῶμεν,
 Ἄς λείψῃ ὁ οὐτιδανός, καὶ εἴθε μὴν ἀργήσῃ,
 Ὁ Ὑψιστος Πατὴρ ἡμῶν νὰ τὸν κρυσταλλοποιήσῃ.
 ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ Ἀμὴν !

Χρεῖαν δὲν ἔχομεν τοιαύτης βοηθείας.
 Ἀπ' ἄνθρωπον νεκρούμενον ἀπὸ αἰσχυρᾶς δειλίας.
 ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ Ὅχι.

Ἄν ἓνας μόνος δάκτυλος λείψῃ ἀπὸ τὸ σῶμα,
 Εἶνε αἰσχυρὸν νὰ νεκρωθῇ, νὰ καταντήσῃ πτώμα.
 ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ Αἰσχυρὸν !

ΚΟΥΤ. Ὅλοι λοιπὸν ἡμεῖς, ἡ ὥρα ὡς ἐγγίση,
 Καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Ἀρείως ἢ σάλπιγξ ἀντιχῆστη,
 Θ' ἀκολουθῶμεν ἄτρομοι τοῦ Ἀρχηγοῦ τὸ βῆμα,
 Πρόθυμοι νὰ κατέλθωμεν μαζὶ τοῦ κ' εἰς τὸ μνήμα.
 ΣΤΡΑΤΙΩΤ. Ναί, κ' εἰς τὸ μνήμα.

ΚΟΥΤ. Τώρα δὲ καθεὶς μας ἄς κινήσῃ,
 Μὲ τοὺς γενναίους φίλους του διὰ νὰ συνδαιπνήσῃ.
 ΘΑΝ. Ὅχι· ἀπόψε ὅλοι μας ἐδῶ κοινῶς δειπνοῦμεν
 Καὶ ἔπειτα στὰ χρέη μας τὰ ἱερὰ κινουῦμεν . . .
 Φέρε μικρὰ νὰ φάγωμεν φέρε μας, καὶ πινοῦμεν,
 Φέρε μας καὶ γλυκὸ κρασί, καὶ κέρνα μας νὰ πινοῦμεν

Κόψατε δάφνας, ἄδελφοί, καὶ φύλλα καὶ μυρσίνας,
Κι' ἀντὶ τρυπέζης στρώσχετε ἐδῶ ἐμπρὸς ἐκείνας; . . .

Καθῆστε παλληκάρια μου . . . Ὁ Μαυρογιάννης ὁμως
Πρέπει νὰ κόψῃ τὸ ψητὸν ὡς μέγας ἀνατόμος.

Εὖγε ! καλὰ τὸ ἔκοψες, συνάδελφοι ἄς τρῶμεν.

ΚΟΥΤΣΟΝ. Ἰδοὺ κ' ἡ πλάτη.

ΘΑΝ. Ἄφες την.

ΚΟΥΤΣΟΝ. Ὅχι ἄς τὴν ἰδῶμεν

Μνημα φρικτὸν !

ΘΑΝ. Ὡ ἄφες την καὶ τίνος εἶνε ἄλλου,

Παρὰ ἐκείνου τοῦ Πασσᾶ ἀνδρείου καὶ μεγάλου,

Ἐδίψασα, ποῦν' τὸ κρασί ; κέρνα μωρέ, ἄς πιοῦμεν,

Καὶ μετ' ὀλίγον αἵματ' αὖ τυραννικὰ ροφοῦμεν. . .

Πίνω εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ

Τοῦ τε Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ,

Καὶ Πνεύματος Ἁγίου,

Ὅστις παντοῦ εἶναι παρὼν,

Καὶ τὰ πάντα θεωρῶν

Ἐξ ὕψους οὐρανοῦ !

Πίνω καὶ τὸν παρακαλῶ

Ν' ἀκούσῃ ὅσα ὁμιλῶ,

καὶ νὰ κατευδοκῇ,

Τὸ σχέδιόν μας τὸ λαμπρὸν

Μ' ἓνα του νεῦμα ἱερὸν

Νὰ ἐπιδοκησῇ !

Τὸ ἔθνος μας νὰ σπλαγχνησθῇ,

Ποῦ κινδυνεύει νὰ σβεσθῇ

Ἀπ' ἀσεβεῖς ἐχθρούς του,

Οἵτινες σφάζουν τοὺς πιστοὺς

Λαοὺς του τοὺς ἀγαπητοὺς

Καὶ καίουν τοὺς ναοὺς του !

ΖΕΡΒ.

Πίνω κ' ἐγὼ εἰς τ' Ἀρχηγοῦ.

Καὶ τοῦ καλοῦ μας ὁδηγοῦ.

Τὴν δόξαν καὶ ὑγείαν.

Καὶ τοῦ σχεδίου του αὐτοῦ,

Τοῦ θαυμαστοῦ κ' ἐπαινετοῦ

Εὖχομ' ἐπιτυχίαν,

Εἶθε ὁ ἥρωας μας αὐτός,

Ὁ τοῦ Σουλίου Ἀετός,

Χρόνους πολλοὺς νὰ ζήσῃ,

Καὶ τοὺς ἐχθροὺς νὰ πολεμᾷ,

Καὶ τὴν πατρίδα νὰ τιμᾷ,

Κ' ἡμᾶς νὰ εὐτυχήσῃ.

ΚΟΥΤΣ.

Πίνω κ' ἐγὼ 'ς τῶν Σουλιωτῶν,

Τῶν ἀληθῶν στρατιωτῶν

Τὴν δόξαν κ' εὐτυχίαν,

Οἷτινες μᾶς ἀκολουθοῦν,

Καὶ τίποτ' ἄλλο δὲν ποθοῦν,

Βίμῃ ἐχθρῶν θύσαν !

ΣΤΡΑΤ.

Πίνομεν τῶρα καὶ ἡμεῖς

Ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τιμῆς,

Τοῦ Ἀρχηγοῦ μας πρῶτον,

Καὶ ἐπευχόμεθα κοινῶς

Νὰ εὐτυχῇ παντοτεινῶς

Εἰς τῶν μαχῶν τὸν κρότον

Νὰ χύνῃ τρόμον πανικόν

Εἰς τὸν στρατὸν τὸν ἐχθρικόν

Τὸ ὄνορά του μόνον,

Ἡ παρουσία του φθοράν

Νὰ ἐπιφέρῃ τρομεράν,

Καὶ τὸ σπαθὶ του φόβον !

Καὶ δεύτερον 'ς τῶν σεβαστῶν

Καπητανέων μας αὐτῶν
 Τὴν δόξαν καὶ ὑγείαν,
 Οἵτινες πάντα προσπαθοῦν
 Μ' ἐκείνον νὰ ὁμοιωθοῦν
 Εἰς φρόνησιν καὶ ἀνδρείαν !
 Καὶ ἐπευχόμεθα κοινῶς
 Ν' ἀκολουθοῦν παντοτεινῶς
 Τοῦ ἀρχηγοῦ τὸ βῆμα,
 Νὰ ᾖν ἐχώριστ' ἀπ' αὐτὸν
 Ἐν ὅσῳ ζοῦν καὶ εἰ δυνατόν
 Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μνημα !

ΘΑΝ.

Εὐγέ σας, τέκνα ! . . . δὸς μωρέ.
 Δός με τὴν πλόσκαν μου, μικρέ,
 Νὰ πιῶ εἰς τὴν ὑγείαν
 Αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν,
 Τὴν ἄκραν εὐτυχίαν . . .
 Πίνω, παιδιά μου ! καὶ λοιπὸν
 Σὲς εὐχῶμαι καλὸν καρπὸν
 Ἐκ τῆς νυκτομαχίας,
 Πρῶτον τὴν νίκην τὴν λαμπράν,
 Μὲ τῶν ἐχθρῶν μας τὴν φθοράν
 Κ' εἶτα πλουσίας λείας.
 Ἀλλ' ἂν κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς
 Τοῦ Ἀρχηγοῦ μας τὰς ὁρδὰς·
 Δὲν παρακολουθήσῃ
 Νὰ ᾖναι ἄτιμος

ΣΤΡΑΤ.

Ἀμήν ! !

ΘΑΝ. Ἐθνοκατάρκτος

ΣΤΡΑΤ.

Ἀμήν ! !

ΘΑΝ. Ἡ γῆ νὰ τὸν ροφήσῃ.

ΣΤΡΑΤ.

Ἀμήν ! !

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΜΠΟΤΖΑΡΗΣ καὶ ΚΑΡΑΜΙΜΕΤΗΣ

ΜΠΟΤ. Ἐν βῆμα λείπει καὶ αὐτὸ εἶνε θανάτου βῆμα,
Καὶ μετὰ τοῦτο νικητὴς προβαίνω εἰς τὸ μνήμα!
Θανάτου φθόγγος μὲ καλεῖ· καὶ ἐπεὶ δὴ θά πέσω,
Τὴν λύσσην τῆς ρομφαίης μου εἰς φόνους ἄ· κορέσω . . .
Ὡ τῆς κλεινῆς Πατρίδος μας οὐτιδανοὶ δεσπότες,
Σεῖς τύραννοι καὶ χαμερπεῖς τυράννων θιγσῶται,
Ἄπόψε ὑπὸ κερχυνῶν ἀγρίων. σμερδχλέων
Τριακοσίων Σουλιωτῶν, θ' ἀνατραπῆτε πλέον!
Ἄπόψε ὡς οἱ ἄμετροι τῆς πεδιάδος στάχεις,
Σωροὶ σωρῶν θά πέσητε εἰς τοὺς σεισμοὺς τῆς μέχης,
Ἄπόψε εἰς τὴν μύρην μου καὶ τελευταίαν ὥραν,
Τοῦ ἄδου τὴν ἀπρόσιτον θά προσεγγίσω χώραν,
Ἄπὸ τὸν θάνατον αὐτὸν ζήφος δεινὸν θ' ἄρπάξω,
Τὰ δάση τῶν ταγματῶν σας θά ρίψω, θά πατάξω,
Κ' ἐν μέτῳ φόνων καὶ κλαγγῶν θά πέσω τελευταῖον,
Μὲ τὴν ἐσχάτην μου πνοὴν ἀναριθμήτους καίων!
Ἡ μήπως εἰς τὸ νεῦμά σας μὲ τὸν αὐχένῃ δοῦλον,
Θά κλίνουν οἱ περικλεεῖς υἱοὶ τῶν Θρασυδούλων;
Καὶ ὑπὸ ἄλυσιν αἰσχρὰν θε' ἀναπέμψει γόον
τῶν ἀθανάτων ἢ σπορά, τὸ ἔθνος τῶν Ἡρώων;
Ὅχι δυνάσται χαμερπεῖς! Ἐς τὴν γῆν ἐν ὅσῳ πνέω,
Μ' ἐλευθερίας κερχυνοῦ; τὰ στίφη σας θά καίω,
Καὶ ὅταν ἀποθάνω,
Τὰ ὅπλα μου θε' νὰ ζητοῦν στὸν τάφον μου ἐπάνω . . .

Σεις βαρυκράται λαίλαπες, Στρατάρχαι σμερδαλέοι,
 Καραϊσκάκαι φλογεροί καὶ Μαυρομιχαλίοι·
 Σεις μὲ τὸν Τουρκεφάγον σας καὶ μὲ τοὺς Τσαβελλαίους,
 Μὲ τοὺς Γριζιώτας, τοὺς Ταγκλῆς καὶ τοὺς λαμπροὺς Γριβαίους
 Τὰ διψασμένα ὄπλα μου ἀρπάσατε, καὶ τότε
 Μ' ἐκεῖνα τραῦμα ἔσχατον εἰς τοὺς τυράννους δότε ! . .
 Ἀθανασίας (1) ἦλιε, Θεέ χρυσανατέλλων,
 Εἰς τῶν αἰώνων τὸ παρὸν, τὸ παρελθόν καὶ μέλλον !
 Δὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν νεφῶν, ὥς τῆς αὐγῆς ἡ πύλη
 ἡ δόξα τῆς Πατρίδος μας γελῶσιν ἡ ἀνατείλῃ
 Καὶ εἰς βθμίδας πορφυρᾶς ἀπὸ τυράννων φόνον,
 Μονάρχης Συνταγματικὸς ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸν Θρόνον,
 . . . Ἀναψε (2) πάλιν, Βασιλεῦ, τὰ φῶτα τῆς πεζιδίως,
 Εἰς τὸν λαὸν τοῦ Ἀρεως καὶ τῆς Ἐλευθερίας,
 Καὶ ἐμπνευσμένοι, πάροιστοι, μ' ἀρχαίας Μούσης χεῖλη,
 Οἱ εὐφραδεῖς Γεννάδιοι οἱ Δοῦκαι οἱ Βενθῦλοι
 Ἄς ἀναλύουν ἄτρομοι τοὺς λόγους τῶν Πλατῶνων,
 Τὴν λύσσαν τῶν Δημοσθενῶν, τὰς πράξεις τῶν Κιμώνων·
 Καὶ μὰ βροντῶν κεραιὸν ἐκφράσεων πυρίνων,
 Ἄς ἀνυψοῦν τὸ φρόνημα τῶν μαθητῶν Ἑλλήνων ! !
 Αὐτά, Θεέ μου, ἅς ἰδῶ πρὶν εἰς τὸν τάφον κλίνω,
 Καὶ τότε — Ἀλλὰ σήμερον θυσία θὲ νὰ γελῶ.
 Ὅχι πέσω φλόγας καὶ βροντὰς καὶ τρικυμίας χύνων,
 Καὶ τὴν βαρεῖαν πλάστιγγα τῆς Εἰμαρμένης κλίνων. (3)
 (Ὁρμαὶ νὰ φύγῃ δρομικῶς).

(1) Γονατίζω. (2) Ἀνίσταται, καὶ ἀποτίνεται πρὸς τὸν Βασιλέα,
 ὡς νὰ προβλέπῃ. (3) Ἡ μονωδία αὕτη συντεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Γ. Πα-
 ράσχου, διαφέρει ὑπὸ τὸ ὕψος τῆς λοιπῆς Τραγωδίας.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΜΠΟΤΣΑΝΗΣ καὶ ΘΑΝΑΣΗΣ

ΘΑΝ. ὦ Ἀρχηγέ! ἀκράτητος μὲ πτέρυγας ἀνέμων

Ἐρθασεν ἤδη κι' ὁ Ταγκλῆς ὁ ἥρως τῶν πολέμων.

Εἰδῆσεις φέρει ποθητάς, κ' ἐνῶ ἀνδρεία πνέει,

Διὰ τῆς μάχης τὴν στιγμὴν ἐνθουσιᾷ καὶ καίει.

Ἀπόψε εἶνε καὶ αὐτός στὴν μῆχην βοηθός μας

ΜΠΟΤ Ὅλα λοιπὸν εὐνοϊκὰ τὰ ἱστέλλει ὁ Θεός μας.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ, ΘΑΝΑΣΗΣ, ΤΑΓΚΛΗΣ.

ΜΠΟΤ. Καλῶς μᾶς ἤλθες, ὦ Ταγκλῆ, ὁμίλησε τί νέον;

ΤΑΓΚΛΗΣ. Τὸ ἔθνος σὲ ἀσπάζεται.

ΜΠΟΤ. Ἄς ἀποθάνω πλέον. (Δακρύων ἀπὸ χαρᾶν).

ΤΑΓΛ. Ποῦ νᾶ σὲ λέγω διὰ σὲ πόσοι ἐκεῖ σαλπίζουν!

Σωτῆρα κι' ἐλευθερωτὴν τοῦ ἔθνους; σὲ φημίζουν.

(Τὸν δίδει τὴν ἐπιστολὴν).

ΜΠΟΤ. (Ἀναγινώσκει).

«Κατ' αὐτάς ἤλθεν ὁ Ταγκλῆς καὶ ἡ ἀιαφορὰ σου.

»Καὶ ἐπαρτηρήθησαν τὰ δικαιώματά σου!

»Ὑπαγε. Μάρκε φλογερέ, καὶ κάμ' ὅτι θελήσης

»Κ' ἐλπίζομεν τὸ ἔθνος ἐκ νέου νὰ τιμῆσης. . .

»Λάβε δὲ τώρα ἥρωα ἔν' πλοῦτον φορτωμένον

»ἀπὸ πολεμοφόδια μὲ τὸν Ταγκλῆν σταλμένος,

»Κατόπιν δὲ θὰ φθάσωσι στρατάρχαι θαρσαλέοι,

»Τυραννοκτόνοι ἄστοι, οἱ Μαυρομιχαλέοι,

»Καὶ μετ' αὐτῶν θὰ συναφθῇ, ὡς θάνατος παμφάγος,

»Ὁ ἄτρομος Νικηταρᾶς, ὁ μέγας τουρκοφάγος,

»Καὶ ὁ Σισίνης ὁ κλεινὸς καὶ τόσοι ἄλλοι πάλιν,

»Εἰς τῆς ἀνίσου πάλης μας ἀκμάζοντες τὴν ζάλην. . .

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ καὶ ΓΓΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΜΠ. Γραμματικέ, εἶνε καιρὸς ἡ σάλπιγξ ν' ἀντηχήσῃ,
Τρέξε εἰπὲ τὸν σαλπιγτὴν ἀμέσως νὰ ἀρχίσῃ.
ΓΓΑΜΜ. Μετὰ χερᾶς.

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΜΜΟΤ. ὦ θάνατε ἐλθέ λοιπὸν μαζύ μου,
Ἐν ἑρμαῖόν σου γίνεται ἀπόψε ἡ ζωὴ μου !
Κ' ἄν (ὡς ἡ πλάτη μ' ἔδειξεν) ἀφεύκτως θ' ἀποθάνω,
Ἄγριεμένος κάθησε σ' τὴν σπάθην μου ἐπάνω.
Θέλω, ἄν ἦναι ἄφευκτον ὅτι θὰ τελευτήσω,
Μ' ἀπείρους ὅτι ἔαχομαι σ' τὸν ἄδην νὰ μνηύσω.
Σὺ δέ, ὦ ξίφος κοπτερόν, ὅτου τοσοῦτον χρόνον,
Μ' ἐτίμας καὶ μ' ἐδόξαζες μέ τῶν ἐχθρῶν τὸν φόνον·
Ἀπόψε περισσότερο, ἀπόψε τίμησέ με,
Νεκρὸν μὲν ὅμως ἐνδοξόν, λαμπρὸν παραίτησέ με.
Ἐξηπλωμένον ἄνωθεν τῶν ἐχθρικῶν πτωμάτων,
Καὶ πλέοντα εἰς χεῖμαρρον τυραννικῶν αἱμάτων !..
Εἶθε νὰ σ' εἶν' ἐπωφελές, Πατρίς μου σεβασμία,
Καθὼς σέ ἤττον ἡ ζωὴ, καὶ αὐτὴ μου ἡ θυσία !
Εἶθε ἐμὲ μιμούμενοι ὅλ' οἱ ὁμογενεῖς μου,
Νὰ εἶνε πάντα πρόθυμοι στὰς χρεῖας τοῦ πατρίς μου.
Νὰ ρίπτουν τὴν πανώλεθρον ὀφρῦν τῆς τυράννας,
Καὶ μετ' αὐτῆς νὰ πίπτωσιν ὑπὲρ ἐλευθερίας !
Κι' ἄν μεταξὺ κανέναν τῶν τυραννικῶν φρονήσῃ,
Ὁ γαλανὸς οὐ οὐρανὸς ν' ἀστράψῃ νὰ βροντήσῃ
Καὶ μὲ φρικώδη κεραυνὸν πετῶντ' ἀπὸ τὰ ὕψη,
Εἰς τῶν τερτάρων τὴν σιγὴν ἀγρίω, νὰ τὸν ρίψῃ·

Καὶ τῶν ἀνέμων αἱ πνοαὶ βιαίως νὰ φυσίσουν,
Τὴν τέφραν τοῦ ν' ἀπάσῃ, νὰ τὴν διασκορπίσουν
Καὶ ἄλλο πλέον ἀπ' αὐτὸν ἐνταῦθα νὰ μὴ μείνῃ,
Εἰμὴ αἰσχροῦ ὀνόματος αἰσχίστη καταισχύνη.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'

ΜΠΟΤΖΑΡΗΣ, ΤΑΓΚΛΗΣ, ΘΑΝΑΣΗΣ, ΚΟΥΤΣΟΝΙΚΑΣ,
ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΣΤΡΑΤΙΑΤΑΙ

ΘΑΝ. Ἰδοὺ ἡμεῖς, ὦ ἀρχηγέ, λοιπὸν ἐτοιμασμένοι,
Εἰς νίκην ἢ εἰς θάνατον εἵμεθα ὠρισμένοι,
Εἰς τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, ἐφθάσαμεν δρομαίως,
Διὰ ν' ἀκολουθῇσωμεν τὸ βῆμα σου γενναίως
Οἱ Ἕλληνες μὲς εἰς ἐτοιμοὶ ἐν νεῦμα σου προσμένουν,
Πάλιν ἐμπρὸς γὰρ ὡς Λέοντα νὰ σὲ ἰδοῦν ἀσθμαίνου,
Καὶ πάλιν τὴν ἀνδρείαν των θὰ δεῖξουν τὴν μεγάλην,
Ὅδῃ γησόν μας ἀρχηγί, ὅπου γνωρίζεις πάλιν.
ΜΠΟΤ. Γνωρίζω τὴν μεγάλην σας ἀνέκαθεν ἀνδρείαν,
Κ' ἐκ πείρας χριόνων εἴκοσι τὴν τόσην σας καρδίαν,
Καὶ οὔτε κἀν φκ ντάζομαι ὁ κόσμος ἂν χαλάσῃ,
Τῶν Σουλιωτῶν τὸ φρόνημα δειλία νὰ δαμάσῃ...
Ἐμπρὸς λοιπὸν, ὦ ἥρωες, ἅς δράμωμεν καὶ πάλιν.
Εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ φέρωμεν θανάτου μαύρην ζάλην,
Καὶ μέτ' αὐτὴν τὰς γυμνάς εἰς τὰς γυμνάς μας χεῖρας,
Τὴν ψυφον νὰ βιάσωμεν ἀδυσωπότητος μοίρας !
ΓΡΑΜΜ. Πρέπει καὶ ἐδῶ ὦ ἀρχηγέ, μίαν φρουρὰν νὰ φήσῃς,
Ἄν θέλῃς πρόσταζε.
ΜΠΟΤΖ. Λοιπὸν, σὺ Ζέρβη, νὰ καθίσῃς.
ΖΕΡ. Ὅχι· καὶ μετ' ἀπὸ ἡμᾶς, κἀνεὶς δὲν ἀπομένει.
Νὰ σὲ ἀκολουθῇσωμεν εἵμεθα ὠρισμένοι.
Ἄς μείνῃ ὁ Γραμματικὸς.
ΓΡΑΜΜ. Καὶ μόνος μου νὰ μείνω ;
ΜΠΟΤ. Δέκα Σουλιώτας βοηθοὺς, γραμματικέ, σ' ἀφίνω.

ΚΟΥΤ. Κάνεις ἐκ τῶν στρατιωτῶν, κάνεις δὲν ἀπομένει
Εἶνε κ' ἐκεῖνοι, Ἀρχηγέ, ἐπίσης ὠρκισμένοι.

ΜΠ. Μόνος λοιπόν, ὡς βλέπομεν, Γραμματικέ θὰ μείνης.

ΓΡΑΜ. Προθύμως, ὅταν εὐλογον κ' ἐπανάγκες τὸ κρίνης.

ΜΠΟΤ'. Προβαίνετε, συνάδελφοι ! μὲ τάξιν κ' ἡσυχίαν,
'Απόψε τὴν συνήθη σας νὰ δείξητε ἀνδρείαν . . .

Εἰς τῶν τυράννων τοὺς σωροὺς κατὰ τὸ Καρπενῆσι,

'Αγρίως ὁ καθεὶς ἡμῶν ὡς λέων ἄς δρμήσῃ.

Καὶ ἂν ἐμπρὸς τὸν θάνατον νὰ εὕρωμεν συμπίεση,

'Ας τὸν καταναγκάσωμεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ πῆσῃ !

Ἡ δὲ Εὐρώπη ἐκθαμβος ἄς μάθῃ, ἄς γνωρίσῃ,

Πῶς Λεωνίδας ἡ Ἑλλάς γεννᾷ, ὅταν θελήσῃ . . .

Προβαίνετε . . . Γραμματικέ, ὑγίαινε, σ' ἀρίω . . .

Πατρίς Ἑλλάς ! αἶμα ζητεῖς ; ἰδοὺ τὸ αἶμα χύνω !

(φεύγουν δρομαῖοι).

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΓΡΑΜ. Πικρὸς ἀποχαιρετισμός, καὶ εἰς ἐμέ ὑγεία . . .

Χωρὶς ἐσένα ἥρωα εἶναι πολὺ βαρεῖς ! !

Αἶ, καὶ νὰ ἦτον δυνατὸν τὸ στῆθος μου νὰ σχίσῃς.

Καὶ ν' ἀναγνώστῃς αὐτὸ τὰς πρὸς ἐσέ μου κλίσεις !

Ζῶ εἰς τὴν γῆν ἐν ὧσ' ἔξῃς, κι' ἂν σήμερον σέ χάνω ;

Καὶ εἰς τοῦ ἄδου τὴν ὁδὸν πετῶ καὶ σέ προθάνω . . .

Πλὴν τρέξε, τρέξε ἥρωα εἰς τῆς τιμῆς τὸν δρόμον,

Τὴν προσταγὴν τοῦ ἔθνους σου ἀκολουθῶν ὡς νόμον,

Καὶ εἴθε ὁ ἀθάνατος Πατὴρ νὰ εὐδοκήσῃ .

Νίκην ἀπόψε ἐνδοξόν, λαμπρὰν νὰ σέ χάριση,

Καὶ ἀνταμειβὼν δι' αὐτῆς τὰς θείας ἀρετάς σου,

Ὅλους τοὺς ἀντιζήλους σου νὰ κάμῃς μιμητάς σου !

Εἴθε αἱ χεῖρές μου αὐταὶ νὰ στέψουν Ἀρχηγέ μου . . .

'Αλλὰ τί κρότος ! ὦ Θεέ ! εἶνε βοή πολέμου . . .

Τίς ἔρχεται ;

ΣΚΗΝΗ II'.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΧΡΥΣΗ, ΔΕΣΠΩ καὶ Εἰς
ΨΥΧΟΓΙΟΣ

ΔΕΣΠΩ. Γραμματικέ ;

ΓΡΑΜ. Δέσπω, λοιπὸν σὺ εἶσαι ;

Σὺ εἶσαι Καπετάνισα ; ποῦ τρέχεις ; ποῦ κινεῖσαι ;

Τί θέλετε ;

ΧΡΥΣΗ. Γραμματικέ, ποῦ τρέχεις ; ποῦ κινεῖσαι ;

Ποῦ εἶνε ; λέγε . . .

ΔΕΣΠΩ. Λάλησε ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός μου ;

ΓΡ. Τὴν ὥραν ταύτην κατ' ἐχθρῶν μὲ ἐκλεκτοὺς ἀνδρείους

Σουλιώτας ἐξεκίνησε σχεδὸν τριακοσίους.

Νὰ ἐπιπέσῃ κατ' ἐχθρῶν ὡς Λεωνίδας νέος,

Καὶ τὴν κλεινὴν Πατρίδα μας νὰ σώσῃ θαρραλέως . . .

Ἡ μάχη ἤδη μαίνεται, κρούεται ὁ κρότος,

Κ' αἱ σπάθαι τῶν ἀστράτουσιν εἰς τὸ ζοφῶδες σκότος !

Τὸ σχέδιόν ὡς θαυμαστόν με κάμνει νὰ ἐλπίσω,

Πὼς νικητὴν τὸν ἥρωα θά ἴδωμεν ὀπίσω ! . .

Πληθεῖς ἐδῶ μεσάνυχτα τί τάχα, τί ζητεῖτε ;

Καὶ μόνον, μ' ἓνα ψυχρὸν ἀτάκτως προχωρεῖτε ;

Ταύτην ὥραν ξευπνοὶ, καὶ ἐνοπλοὶ μὲ βίαν . . .

Τί εἶνε τί σὰς τυραννεῖ, εἰπέτε τὴν αἰτίαν,

ΧΡΥΣΗ. Ἐν ἑνί Γραμματικέ, φρικτὸν τῇ ἀληθείᾳ

Ἔως ἐδῶ τὸ μαῖμα μας ὠδήγησε ἐν βίᾳ.

Ὁ οὐρανὸς εἰς οὐνερον ! ὅταν τὸ ἐνθυμοῦμαι,

Τρέμω κατὰ κράττομαι σχεδὸν ἀπονεκροῦμαι ! . . .

Τὸν σύζυγόν μου, (ὦ Θεέ ! ποτὲ μὴ τὸ θελήσῃς,

Ἀώρως χήρην μ' ὀρφανὰ μικρὰ νὰ μὲ ἀφήσης!)
 Τὸν σύζυγόν μου ἡ πτωχὴ εἶδον ψυχορραγοῦντα.
 Εἰς τὰς ἀγκάλας Ἑλλήνος κ' ἐμὲ ἀναζητοῦντα.
 Ἡ κεφαλὴ τοῦ κλίνουσα ὠχρὰ καθημαγμένη,
 Ἐκ τῆς βαμμένης κόμης τοῦ ἦτον στεφανωμένη.
 Ἀποῦ εἶσαι τώρα (ἔλεγε τρχυλίζων) σύζυγέ μου,
 Ἀνὰ σέ δοθοῦν αἱ ἐσχαταὶ πικραὶ διαταγαί μου;
 Ἀποῦ εἶσαι . . . Ἀκαὶ ἐξύπνησα : ἀδέσπω» μὲ βίαν κράζω,
 Κ' ἐκίνη ἐξυπνη ! Ἀτί ἔχεις» τὴν φωνάζω,
 Ἀτί ἔπαθες ; δὲν ὀμιλεῖς ;» Καὶ αὐτὴ μὲ διηγείται
 Πῶς ὑπὲ τοῦ αὐτοῦ σκληροῦ ὀνείρου ἐνοχλεῖται ;
 Ἴδὲ λοιπόν, Γραμματικέ, ἄν ἔπρεπε ν' ἀργῶμεν,
 Ἡ περφηταὶ νὰ τρέξωμεν, κ' ἐδῶ νὰ εὐρεθῶμεν . . .
 ΓΡΑΜ. Νέ, πάλιν μὲ τὰ ὄνειρα πρᾶλογοὶ συγχύσεις !
 Πότε, κυρία, τὰ μικρὰ φρονήματα θ' ἀφήσης ;
 Δὲν σ' εἶπα χίλιαι φορὰς τοιαῦτα μὴ πιστεῦεις,
 Καὶ τὰς ὥραιάς σου στιγμὰς ἀδίκως φαρμακεύεις ; . .
 Ὁ ἓνας μὲ τὰ ὄνειρα, ὁ ἄλλος μὲ τὴν πλάνην,
 Τὴν κεφαλὴν μ' ἐκάμετε δεισιδαιμονεστάτην ! . .
 Ὁ σύζυγός σου πολεμεῖ καὶ πολεμεῖ ὡς λέων,
 Κ' ὡς λέων σχίζει τοὺς ἐχθροὺς ὀργὴν καὶ λύσσαν πνέων,
 Καὶ μετ' ὀλίγον νικητὴς ἐδῶ πετῶν θὰ στρέψῃ,
 Μὲ δάφνην ὑπερήφανην τὴν κεφαλὴν νὰ στέψῃ,
 Ὅθεν ὀπίσω στρίψατε, ἀν θέλετε κ' αἱ δύο,
 Κ' ἐγώ, κατὰ τὸ σύνθηρος, τὴν νίκην σᾶς μηνύω.
 ΔΕΣ. Ὅχι στὴν μάχην καὶ ἡμεῖς θὰ τρέξωμεν ταχέως,
 Καὶ θὰ συμπολεμήσωμεν πλησίον τοῦ γενναίως.
 ΓΡΑΜ. Σεῖς εἰς τὴν μάχην !
 ΧΡΗΣΗ. Πῶς λοιπόν ; . . . Δὲν ἔχομεν ὀμίαν,
 Ὡς τόσαι Ἡρώιδες μας Σουλιώτισσαι, καρδίαν ;

Ἡ εἰς τὸ θῆλυ τρομερὰ δεινῶν αἱμάτων θέα,

Ἐξ ἐναντίας εἰς ἡμᾶς εἶνε τερπνή, εὐκταία.

Σουλιώτισσαι δὲν ὤρμησαν εἰς τοὺς ἐχθροὺς πολλάκις,

Καὶ μετὰ δόξης ἔστρεψαν νικήσασαι τοσάκις ;

Κ' ἡμεῖς λοιπὸν θὰ τρέζωμεν, καὶ πλέον ἢ νικῶμεν,

Ἡ μετ' ἐκείνου σφάζουσαι γενναίως τελευτῶμεν.

Ποῦ εἶν' ὁ δρόμος ; δειξέ μας.

ΓΡΑΜ. Δὲν γίνεται σὰς λέγω.

Θὰ ὀργισθῇ ὁ ἀρχηγός· ἰδοὺ σὲς τὸ προλέγω . . .

Ποῦ πρῶτον ἂν ὑπάγεται ὁ Ἀρχηγός θὰ δράμῃ ;

Νὰ πολεμῇ μὲ τοὺς ἐχθροὺς ; Ἐσᾶς νὰ προφυλάττῃ ;

Νὰ διοικῇ τὸ στράτευμα ; τοὺς ἄλλους νὰ ταράττῃ ; . .

Θὰ κάμετε, σὰς βεβαιῶ, τὸ σχέδιον νὰ χάσῃ.

Καὶ ἀντὶ νίκης, φοβερὰν ἦτταν νὰ δοκιμάσῃ,

Ἐπειτα εἶνε καὶ φρικτὴ αἰσχύνῃ τοῦ βαθμοῦ του,

Καὶ ἀνεξάλειπτος κηλὶς τοῦ βίου τοῦ λαμπροῦ του.

Ἄν δι' ἐσᾶς τὴν νίκην του ἀφῆς' ἀπὸ τὰ χεῖρας,

Καὶ ἐνθαρρύνει μὲ αὐτὸ τυρράνου ὀλετῆρας.

ΧΡΥΣ. Ποτὲ μὴ γαίνωμεν ἡμεῖς τόσων δεινῶν αἰτία !

Ἐως νὰ πληροφορηθῶ πῶς τρέμω ἢ ἰθλία !

Πλὴν λέγε με, Γραμματικέ· περὶ ἡμῶν κάμμιαν,

Καμμιαν δὲν σοῦ ἄφησε μικρὰν παραγγελίαν ;

ΓΡΑΜ. Καμμιαν. Σεῖς γνωρίζεται, καθὼς ἐγώ, ἐπίσης

Ὅλον τὸν χαρακτῆρά του, καὶ ὅλας του τὰς κλήσεις.

Ὅταν τοῦ πατριωτισμοῦ ἡ λαύρα τὸν φλογίζει.

Ὅλα τὰ ἄλλα πάθη του εὐθύς ἀποκοιμίζει,

Καὶ πλέον προσηλόνεται εἰς μόνην τὴν φροντίδα,

Πῶς τοὺς βαρβάρους ἀπωθῶν, νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα.

ΔΕΣΠΩ. Λοιπὸν τοῦ Πατριωτισμοῦ τόσον σκληρ' εἶν'

[οἱ Νόμοι,

Ὡστ' ἀθετοῦν καὶ ἠθικοὺς καὶ φυσικοὺς ἀκόμη ;
 Καὶ ὁ εἰς τούτους πειθαρχῶν τὴν πρώτην φύσιν χάνει,
 Ἄλλην καρδίαν, καὶ ψυχὴν, κ' αἰσθήματα λαμβάνει ;
 Δὲν ἐνθυμεῖτε ἀδελφούς, συζύγους, καὶ γονεῖς του,
 Κ' ἐν μόνον φάσμα τὸν πλανᾷ, ἡ εὐτυχὴς πατρίς του ;
 Κρότος ποδῶν ἀκούεται . . . τίς εἶνε ; Δὲν μανθάνεις ;

ΣΚΗΝΗ Θ'. (1)

ΚΩΣΤΑΣ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΧΡΥΣΗ καὶ ΔΕΣΠΩ

ΓΡΑΜ. Ὁ Κώστας ἦλθε ! Στρατηγέ, πῶς ἦλθες πῶς ἐφάνης ;
 ΚΩΣΤΑΣ Χρυσῇ μου ;
 ΧΡΥΣΗ Λέγε, Κώστα μου, ποῦ εἶν' ὁ σύζυγός μου ;
 ΚΩΣΤΑΣ Δέσπω !
 ΔΕΣΠΩ Τί κάμνει, ἀδελφέ, κ' ὁ ἄλλος ἀδελφός μου ;
 ΚΩΣΤ. Τὸν Καραιτκον, Δέσπω μου, ἰδὼν καὶ ὁμιλήσας
 Προχθὲς ἀπεχαιρέτησα, πρὸς τὰ ἰδῶ κινήσας,
 Κ' ἐνῶ τὴν συμμαχίαν του πρὸς τοὺς Σουλιώτας φέρων,
 Ἐσυναζόμεν πτερωτός, κ' ἀπὸ καρδίας χαίρων,
 Ἐξάφνης εἰς στενὴν ὁδὸν κρότον ἀκούω αστάσου.
 Ἄν ἦσαι Τοῦρκος σ' ἔφαγα, καὶ ράβη τ' ἄρματά σου»
 Εἶπα κ' εὐθὺς τινάζομαι ξιφήρης πρὸς τὸν κτύπον.
 Τίς ἦτον ; Ὁ Καλύβας μας εἰς ἓνα μαῦρον ἱππον !
 »Ποῦ τρέχεις ; (εἶπα) τί ζητεῖς, Καλύβη ;» «ν' ἀποθάνω,
 »Τὸν Μάρκον Μπότσαρην ζητῶ» ποῦ τὸν ζητεῖς ;» αἰπάω»

(1) Τὴν σκηνὴν ταύτην μέχρι τῆς Σκηνῆς καθ' ἣν ἔρχεται πληγω-
 μένος ὁ Ἡρως ἔγραψεν ὡς ἐκ προσθήκης καὶ κατ' αἰτησίαν μας ὁ νέος
 Γ. Παράσχος.

Κ' ἐνῶ αἰπάνω, ἔκραξε, τοὺς οὐρανοῦ· δεικνύει·
 α' Ἀπέθανε;» τὸν ἑρωτῶ, αὐτὸς ὑποδακρύνει,
 Κτυτᾷ τὸν ἵππον, χύνεται, κ' εἰς στιγμήν ἐπάνω
 Κιθῶς ὁ ἄνεμος πετᾷ, καὶ φεύγει καὶ τὸν χάνω!
 Τότε δικοίως φοβηθεῖς μήπως ὁ Μάρκος πλέον,
 Ἀπέθανεν ἢ ἀπκυτᾷ ὑπὲρ ζωῆς παλαίων.
 Βρυστενάζων. Ἐνδακρυς μὲ πτέρυγας ἀνέμων,
 πετῶ διὰ τὸ ἄδηλον τοῦ ἀδελφοῦ μου τρέμων...
 Τὸν εἶδα ἦτον μανιακὸς περὶ τυράννων σμήνη!
 Ὡς ὁ κρατῆρ, ἀπὸ παντοῦ βροντᾷ καὶ φλόγας χύνει.
 Ὅμοιος βλέμμα καὶ πνοὴ καὶ ξίφος καὶ τουφέκι,
 Τοῦ Ἡρώος, εἰς τοὺς ἐχθροὺς πετᾷ ἀστροπελέκι!
 Ἐνόμιζες τὸν θάνατον συστρατιώτην ἔχει.
 Ὃ πῶς ὁ θάνατος αὐτὸς κατὰ τῶν Τούρκων τρέχει!...
 Ἐξ ἄλλου βρυμάνειος καὶ εἰς ἐχθρῶν νεφέλας,
 Ἐπέτα περιέπιπτεν ὁ ἀτταμφῆς Ἰσχυβέλλας
 Καὶ μόνον μ' ἄνδρας ἐκλεκτοὺς, μ' ἀστροποφόρα ξίφη,
 Ἐκτύπων κατετάρχττον ἐχθρῶν, Γιγάντων στίφη...
 . . . Καθῶς ἡ βόμβρα διασπῇ τὰς τάξεις καὶ προβρίνει,
 Ὅμοιος πίπτω κι' οἱ ἐχθροὶ ἀνοίγουν φοβισμέντι.
 Καὶ σχίζων τάγματα δεινὰ, πολυπληθῆ λυσσῶννα,
 Φθάνω τὸν Μάρκον σφάζοντα καὶ τοὺς ἐχθροὺς κτυπῶντα,
 «Κώστα (μὲ λέγεις) ἔφθασες;... στήν ἀδελφή μου πέτα,
 α' Τὴν σύζυγόν μου θάρρυνα κ' ἐκ μέρους μου χαιρέτω
 α' Ἄν θέλῃς εἶπα πειθομαι» Πήγαίνει Κώστα πλέον»
 Καὶ μ' εἶδε ὥς νὰ μ' ἔλεγε ἀσὲ βλέπω τελευτᾶτον»
 . . . Γνωρίζω μ' ἔστειλεν ἐδῶ νὰ σώσω τὴν ζωὴν μου
 Πολλάκις εἶδε κ' ἔκριξε τὴν ἄσχετον ὁρμὴν μου,
 Καὶ τάρρα πάλιν ἄς εἰπῇ ὅτι ὁ Κώστας ξέρει
 Κατὰ τυράννων ἐφορμῶν τὸν Θάνατον νὰ εὕρῃ (φεύγει).

ΣΚΗΝΗ Ι'.

ΓΓΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΔΕΣΠΩ ΧΡΥΣΗ

ΔΕΣΠΩ Ἐφυγε καὶ τὸ ἄγριον ὑστερινόν του βλέμμα,
 Ἐξήστραψε ὡς νὰ διψᾷ καὶ νὰ θηρεύῃ αἷμα ! !
 Στάσου· ποῦ τρέχεις; ποῦ ὀρμαῖς, ὦ ἀδελφέ;.. φεύγει,
 Καὶ ἡ ψυχὴ μου, ὦ Θεέ, κτυπᾷ, κτυπᾷ νὰ ἔβγῃ. . .
 . . . Σὲ βλέπω, Κώστα, σφάττεις ὦ Μάρκε, πίπτει, πλέον!
 Πρὶν ἀποθάνῃς τὸν φιλεῖς καὶ φίλει τὸν ἐκπνέων;
 Ἀλλοίμονον ! ἐχάθητε, σᾶς χάνω ἀδελφοί μου.
 Καὶ μένω ἄνθος λυπηρόν εἰς λαίλαπας ἐρήμου. . .
 ὦ Θάνατε!

ΧΡΥΣΗ Μάρκε σκληρὲ ἂν σίδηρος δέν εἶσαι . . .
 Φοβοῦ τὴν στάσιν μου, φοβοῦ λυπήτουμε. καὶ ζῆτε!
 Κτύπα τὸν ὄριν τὸν δεινόν, πλὴν νικηφόρος πάλιν,
 Πλὴν ζωντανὸς ἐπέστρεψε εἰς ταύτην τὴν ἀγκάλῃ!..
 Μὴ τρέχῃς, μὴν ὀρμαῖς παντοῦ ἀκράτῃτε κρατήσου·
 Κατὰ τῶν Τούρκων ἐξαρκεῖ ὁ ἦχος τῆς φωνῆς σου ..
 Μὴ τρέχῃς, Μάρκε τολμηρὲ κρατήσου, παῦσε πλέον
 Τὸ φᾶσμα τῆς Πατρίδος μας σ' ἐνατενίζῃ κλαῖον!
 Λυπήσου, Θάνατε καὶ σὺ, τὸν ἥρωα λυπήτου!
 Μὲ ἐκκενώνης κατ' αὐτοῦ τὴ βέλη τῆς ὀργῆς σου!
 Λυπήτου θάνατε καὶ σὺ τὸ μέλλον τῶν Ἑλλήνων,
 καὶ ἄφες ἄφες ζωντανὸν τὸν Ἀετὸν ἐκείνων...
 Μὴ, μὴν ἀρπάσῃς θάνατε τὸν ἥρωα μου πλέον...
 Φύγε τὸν Μάρκε, μὴν τολμαῖς ν' ἐντιταχθῇ παλαιών...
 Γλυκεῖα Δέσπω, χάνονται οἱ ἀδελφοί σου! χάνω
 Τὸν σύζυγόν μου ! πέθανε καθὼς θεὸς νὰ πεθάνῃ,

Σύρε τὸ ξίφος ἀδελφὴ· ἰδοὺ κ' ἐγὼ! συγχρόνως,
 Ἄς φθάσωμεν εἰς τὸν βραχμὸν τοῦ φονικοῦ ἀγῶνος.
 Καὶ ὅπου ὁ ἀστόχαστος εἰς σύννεφν ταμγάτων.
 Κτυπαῖ καὶ σκίζει, καὶ πιρνᾷ μακιδῶς φρυάττων,
 Καὶ μόνον ἀντιπολεμῶν ραγδαῖα μαῦρα πλήθη,
 Βροχὴν κυττάζει μαχιρῶ· εἰς τὰ γυμνά του στήθη,
 Ἐκεῖ ἄς πέσωμεν εὐθύς, ὑπὸ τὰ τραύματά μας,
 Ὁ θάνατος ἄς ὀδηγῇ τὸ κάθε κτύπημά μας.
 Λυσσόδεις αἰμακτοσταγεῖς πολυπληθεῖς ἄς πίπτουν.
 Καὶ πῦρ καὶ τρόμον καὶ σφαγὴν τὰ ὄπλα μας ἄς ρίπτουν
 Ἴσως ὁ Μάρκος λυτρωθῇ ἴσως ἀναλαμβάνων
 Συντιναχθῇ καὶ φύγῃ τὰ πλήθη τῶν Τυράννων.
 Ἴσως ... ἀλλ' ἂν οἱ βέρβαροι. . . Θεέ! ἂν ἡ ζωὴ του . .
 Ἀ! τότε πλεόν ἀδελφὴ χανόμεθα μαζύ του ...
 ΔΕΣΠΩ Ἀγγέλου γλῶσσαν! ἢ μήπως εἶχε στείλῃ
 Τὴν χάριν του ὁ οὐρανὸς εἰς τὰ σεμνά σου χεῖλη;
 Πόλεμον, πόλεμον διψᾷ τὸ ξίφος κ' ἡ ψυχὴ μου,
 Πόλεμον κ' ἡ καρδίᾳ σου, καθὼς κ' ἡ εἰδικὴ μου!
 Ἄς λάμψῃ (1) Θάνατος λοιπὸν ἱμπρός...
 ΧΡΥΣΗ Πετῶ.. (2)
 ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ Σταθῆτε!
 ΧΡΥΣΗ Μὴ πλησιάζης
 ΔΕΣΠΩ Μὴ τολμᾷς!
 ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ Τὸν Μάρκον λυπηθεῖτε...
 ΔΕΣΠΩ Ἄν λύπην αἰσθανώμεθα αὐτὸ τὸ ξίθος μόνον
 Θέ νὰ τὸ δείξῃ παρευθὺς μὲ τῶν ἐχθρῶν τὸν φόνον! (3)
 ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ Ἀλλὰ δὲν θέλει.

(1) Διασπᾷ τὸ ξίφος καὶ ὀρμᾷ (2) Ὡσαύτως. (3) Δείχνων τὸ ξίφος.

ΧΡΥΣΗ Ἄν αὐτοὺς δὲν δέχεται νὰ ζήσῃ,
Θὰ ζήσῃ ὅμως ὁ σκληρὸς χωρὶς νὰ τὸ θέλῃσῃ...

Ἄρκετ... (1)

ΓΡΑΜ. Μὴ φεύγετε!

ΔΕΣΠΩ Μακρὰν !

ΓΡΑΜ. Ποτὴ δὲν σᾶς ἀφίνω . . .

ΧΡΥΣΗ Τὸ βλέπεις (2) Φύγε δυστυχῇ τὸ αἶμα σου τὸ

ΓΡΑΜ Θιέ!.., (3) (χύνω!

ΔΕΣΠΩ Ἄς πέσωμεν λοιπὸν εἰς κύματα βαρβαρῶν.

Κ' ἐκ θεμελίων ἅς σθεσθῇ ὁ οἶκος τῶν Βοτσάρων

(ὀρμῶσι δρομαίως)

Στάσου!

ΣΚΗΝΗ ΙΑ΄.

ΑΓΓΕΛΟΣ καὶ οἱ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΔΕΣΠΩ Τίς εἶσαι; τί ζητεῖς;

ΧΡΥΣΗ Ποῦ τρέχεις.

ΔΕΣΠΩ Ποῦ προβαίνεις;

ΓΡΑΜ. Ποῖος σὲ στέλλει, Γιωργό μου; ποῦ φεύγεις;
ποῦ πηγαίνεις;

Ὡ ἄν εἰξεύρη; κάθητε καὶ λέγε μερὲς ἐν τάχει.

Τί κάμνουν οἱ Σουλῶται μας; θερμαίνεται ἡ μάχη;

Φεύγουν οἱ Τύραννοι; χλωροὶ νικά ὁ Βότσαρης μας;

Ἢ χεῖρα κλαίει καὶ πενθεῖ ἡ δύστηνος πατρίς μας;

ΑΓΓΕΛΟΣ Ἀπυῶσα... (κίθεται)

(1) Ὑποχωρεῖ. (2) Ἐξακολουθοῦντα νὰ πηγαίνει. (3) Ὁσαύτως.

ΧΡ. Ὁ Μπότζαρης ζῇ; πνέει; ἐνίκηθη; Ἀπέθανε;
ΑΓΓΕΛΟΣ Κ' ὁ Θάνατος αὐτὸς τὸν ἐφοβήθη! . . .

Μὴ τὴν χλαμύδα τῆς νυκτὸς περικεκαλυμμένοι
Καὶ μὲ θανάτου κεραυνοὺς συγχρόνως ὠπλισμένοι,
Καθῶ; ὁ Ζέφυρος πετᾷ, σιωπηλοὶ πετῶντες,
Εἰς τῶν Βαρβάρων τὰς σκηνὰς ἐφθάσα· ἐν ὁρμῶντες,
«Τὰ θύματα μας εἰν' αὐτῇ» ὁ Ἥρως ἀνακράζει,
Καὶ πρῶτος τὸ ντουφέκι του τὸ βροντουρὸν τινάζει

Καὶ ποῦτον θῦμα ρίπτει,

Καὶ πρῶτος ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν ὧ; τριχυμῖα πίπτει!

Κατόπιν ὡς Ἡρώς λυσσῶδη, φλογοβόρα.

Τὰ πυροβόλα μας βροντοῦν καὶ ἐξαστράπτουν ὅλα,

Καὶ ἐν ροπῇ τὰ ξίφη μας ἀνέλαμψαν συγχρόνως.

Καὶ διεχύθη πανταχοῦ ραγδαίως μαῦρος φόνος!

Τρέμουν οἱ τύραννοι . . . κτυποῦν τὰ φοινικά μας ξίφη·

Θρηνοῦν, συγκροῦνται, βοοῦν πεζῶν, ἱππέων στίφη,

Καὶ ἰσχαλὶ μετὰ κλαυθμῶν, καὶ ἀλαλαγμῶν καὶ στόνων.

Ἵψοῦνται· φθάνουν χύνονται εἰς τοῦ Θεοῦ τὸν θρόνον!

Ὁ Ἄρης, ἤδη φοινικός, καὶ μὲ θανάτου νέφη!

Τὰς λεγεῶνας τῶν ἐχθρῶν συντάττει καὶ συστρέφει,

Καὶ ρίπτουν χάλαζαν φλογῶν τ' ἀμέτρητά των σμήνη,

Καὶ γίνεται πυρκαϊὴ ἡ ἑκτασις ἐκείνη!

Καὶ ἡμεῖς ὁρμῶμεν, καὶ αὐτοὶ θανάτου φλόγας ρίπτουν,

Κ' εἰς ἀτμοσφαῖραν πύρινον τὸν λόγον μας καλύπτουν!

Ἐστάθημεν ὡς χεῖμαρες, οἱ Τούρκοι ἐνὰ στίφος.

Ὁρμοῦν καὶ πίπτουν καθ' ἡμῶν—Ἐξαίφνης λάμπει ξίφος,

Καὶ εἰς τὰς φλόγας μεταξὺ πυρίπινους, λευκοφόρος,

Ὁ Μάρκος ἀναφάνεται Θεὸς κεραυνοφόρος!!

«Θινατον (λέγει) θέλετε; πειθόμεθα . . .» καὶ ὡς λέων

Κερχυνοπίπτει κατ' αὐτῶν πνοὴν θανάτου πνέων! . . .

Ἄνδρείας πέπλον φορικὸν τοὺς ὀρθαλμούς σου σκέπει
 Εἰς δάση πίπτει μαχαιρῶν, τὰς τάξεις ἀνατρέπει,
 Καὶ συνταράττει καὶ κτυπᾷ καὶ σχίζει καὶ προβαίνει,
 Καὶ πίπτουν πίπτουν οἱ ἐχθροί, κι' αὐτὸς πετᾷ, δὲν μένει !
 Θανάτους χύνει πανταχοῦ τὸ βλέμμα κ' ἡ φωνή του,
 Καὶ ἡ ὕμνη, κ' ἡ στάσις του, κ' ἡ θέα κ' ἡ πνοή του,
 Κι' ὁ θάνατος ὅπου μ' αὐτὸν βαρυκαχλάζων τρέχει,
 Ἀπνηυδημένος φαίνεται νὰ σφάζῃ δὲν ἀντέχει ;
 Φεύγουν τῶν δούλων οἱ σωροί, καθὼς τὰ μαῦρα νέφη,
 Ὅταν βορρέας ἄαπτος ὄρων τὰ περιστρέφει,
 Καὶ μὲ Βεζούβιον ὀργὴν καὶ πτέρυγας ἀνέμων,
 Διώκει, σφάζει, πυρπολεῖ ὁ Ἥρωρ τῶν πολέμων . . .
 Ἐν βλέμμα κ' ῥίπτει πρὸς ἡμᾶς, κι' ὁ λόγος ὁ ἀνδρείος
 Θανάτων λόχος γίνεται φρυάκτων ἀπαισιῶς.
 Καὶ ὡς ἀνάπτει, καὶ πετᾷ καὶ ρέει, κ' ἐπεκτείνεται.
 Καὶ χεῖμαρος φλογοβολῶν, εἰς φλόγας διαχύνεται,
 Καὶ κατατρώγει, καὶ περνῇ, καὶ φθείρει καὶ μαραινεί,
 Καὶ τέφρα μόνον καὶ καπνὸς ἐξοπισθὲν του μένει,
 Ὅμοιος χεῖμαρος φλογῶν, στραφέντες θαρραλέοι,
 Παντοῦ διαχυνόμεθα, καὶ πίπτομεν ραγδατοί ;
 Ρέει τὸ αἷμα ποταμός· οἱ τύραννοι στενάζουν,
 Τὰ πυροβόλα μας βροντοῦν, τὰ ξίφη μας κλαγγάζουν,
 Κι' ἀπὸ τὸν ἤχον τῶν βροντῶν, καὶ τὸν κλαγγῶδη τόνον,
 Πηδῶσι μαῦροι θάνατοι δισκορπῶντες φόνον !
 Αἶ, τότε τὴν μανίαν μου ὁ Ἥρωρ μὴ συνέχων,
 Εἰς τοῦ θανάτου τὰ πτερὰ τινάζεται καὶ τρέχων.
 Παντοῦ πετᾷ, παντοῦ κτυπᾷ καὶ πανταχοῦ προφθάνει,
 Καὶ σχίζει, καὶ κατακλονεῖ, καὶ παῦσιν δὲν λαμβάνει !
 Τίς δὲν τὸν ἐφριξεν ; . . . Κ' ἡ γῆ αὐτὴ κατεκλονήθη,
 Κι' ὁ Ἄρης ἀνεκραύγαζε, τὸν εἶδε κ' ἐφοβήθη,

Κι' ὁ Ὑψιστος δημιουργὸς ἐκ τῶν λαμπρῶν ἀστέρων
 Τὸν εἶδε κ' ἐμειδίασε, καὶ τὸν εὐχήθη κλαίων !
 Φαύγουν οἱ Τοῦρκοι· πίπτομεν εἰς κύματα βωόντων,
 Ὀλοζύζόντων μαχητῶν, φευγόντων, συμπιπτόντων ;
 Καὶ μὲ τὰ ξίφη τ' ἄγρια λυσσώδεις ἐφορμῶντες
 Κτυπῶμεν, συνταράττομεν, καὶ σφάζομεν περνῶντες,
 Κ' ἐνφ' τὰ μαῦρα πλήθη των ὡς φθινοπώρου φύλλα,
 Ὑπὸ τὰ ξίφη μας πετοῦν, καὶ πίπτουσι ποικίλα,
 Ἐξαίφνης ὡς νὰ ἦνοιξε πρὸ τῶν ποδῶν των χάσμα.
 Καὶ φοικαλέον ἐξ αὐτοῦ ἐνετηνάχθη φάσμα,
 (Διότι μετὰ κλαγγασμοῦ, καὶ ταραχῆς καὶ φρίκης,
 Ἀπὸ τὰς πτέρυγας πηδῶν κεραυνοφόρου Νίκης.
 Μὲ μαύρας φλόγας καὶ βροντάς, καὶ μὲ ἐκλεκτῶν θυέλας.
 Εἶχεν ἐμπέσει κατ' αὐτῶν ὁ ἀρχηγὸς Τζαβέλλας)
 Ραγδατοὶ ἄλλεπάλληλοι βερύθυμοι στραφέντες,
 Καὶ μ' ἓνα βῆμα καθ' ἡμῶν λυσσότυπλα ριφθέντες
 Εἰς φλόγας καὶ γυμνὰ σπαθιὰ τρικυμιώδης ἐπίπτουν,
 Καὶ τῆς ἀπελπισίας των θύματα δέμα ρίπτουν !
 ΔΕΞΠΩ. Θεέ !
 ΧΡΥΣΗ. Κι' ὁ Μάρκος ;
 ΑΓΓΕΛ. Ἄγρια καὶ φοβερά γογγύσας,
 Καὶ τρεῖς περιλθὼν ἡμέας καὶ τρεῖς ἀνὰ βοήσας
 Εἰς ξίφη ἀναρίθμητα ξιφῆρης ἐπεχύθη,
 Κι' ἐπρότεινε τὰ στήθη των εἰς χιλιάδων στήθη !
 Ἄ'Εδῶ τῆς νίκης ἀετοί» ἀνέκραξε καὶ τότε,
 Ἐρρίφθη κατὰ τῶν ἐχθρῶν φωνάζων ἀτόπον δότε»
 Εὗρεν ἀντίστασιν δεινὴν, κ' ὑπὸ τὰ βήματά του
 Ἐνφ' οἱ Τοῦρκοι ἐπιπτον μὲ γογγυσμοὺς θανάτου,
 Μόλις καὶ τότε ἔσχισε τὰ πλήθη των ν' ἀνοίξῃ,
 Καὶ νέας δόξης ἥλιον ἐκ νέου νὰ μᾶς δείξῃ ;

Πρὸ τῶν Ἑλλήνων πάντοτε ὡς ἄγγελος ἐπέτα,
Μὲ κόμην κυματίζουσας τὰς τάξεις ἐχαιρέτῃ.
Ἐμπρὸς τῶν περιέτριχεν ἡ Οὐρανία Δίκη,
Ὁ θάνατος πλησίον του καὶ πανταχοῦ ἡ Νίκη !
Ἄλλ' αἰφνιδίως μὲ ἰσχὺν καὶ θάρρος λεγεῶνος,
Καὶ μὲ καρδίαν χάλκινον, εἰς τῶν ἐχθρῶν, εἰς μόνος.
Ὡς στιγμιαίαν ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν του σείσας
Κατὰ τοῦ Μάρκου χύνεται, ἀγρίως ἐκδοήσας
« Σ' ἔφραγα στάσου τολμηρέ » καὶ μήπως φεύγω ἔλα »,
» Σὺ εἶσαι, Μάρκε ποθητέ », Σὺ καπετὰν Τζαβέλλα ; »
» Λάβε τὰ παλληκάρια μου τὰ πολεμοθρεμμένα.
» Καὶ μετ' ἐκείνων θέριζε ! ἄλλου ζητοῦν ἐμένα ».
Εἶπε κ' ἐχάθη ἐν ταυτῷ.
ΧΡΥΣΗ. Ἄλλοίμονον ! καὶ πλέον ; . . .
ΔΕΣΠΩ Ρίψε τὸ βέλος τὸ πικρὸν !
ΓΡΑΜ. Εἰπέ μας τελευταῖον !
ΑΓΓΕΛ. Ὡς θύελα πρὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπέταξεν· ἐσείσθη,
Καὶ εἰς τὰ μαῦρα πλήθη των περίπου ἐβυθίσθη,
Εἰς κάθε βῆμα ἥνοιγεν ὀλόκληρον τὸν ἄδην,
Κι' ἄλλεπαλλήλως ἐπιπτον αἱ φάλαγγες ἐκτάδην,
Ἄλλὰ δὲν εἶχε σύντροφον καὶ ὁπαδὸν κἀνένα.
Εἰμὴ τὸ ξίφος τὸ γυμνόν, τὸ θάρρος του κ' ἐμένα.
Τὶ εἶπα ; ἔμελλε κι' ἐγὼ νὰ τὸν ἀρήσω πλέον,
Καὶ μόνος ὁ ἀδάμαστος νὰ παραμείνῃ Λέων ;
Διότι σφαῖρα φονικὴ ἀπὸ δεινὸν κρατῆρα,
Τὴν σπάθην μου συνέτριψε καὶ ταύτην μου τὴν χεῖρα !
αΦύγε (μὲ εἶπε) Γιωργόμου, κ' ἐγὼ ἂν ἀποθάνω,
αΜὲ περιμένουν ἄγγελοι στοὺς Οὐρανοὺς ἐπάνω ».
Κ' εὐθὺς μὲ νέαν ἑξαψιν καὶ δύναιμιν κ' ἐπέλα,
Ἐν μέσῳ λόχων ἔπεσε καὶ πλέον δὲν τὸν εἶδα ;

ΧΡΥΣΗ. Ἀλλοίμονον ! καὶ σὺ λοιπὸν ;

ΑΓΓΕΛ. Ἀπελπισθεῖς ἐν τέλει

Καὶ πόνους ἔχων ἀλγεῖνός εἰς ὅλα τὰ μέλη,

Μόλις καὶ μόλις ἔσχυσα τοῦς Τούρκους νὰ λανθάσω,

Νὰ ἀποφύγω τὴν σφαγὴν, κ' ἐδῶ πετῶν νὰ φθάσω

ΧΡΥΣΗ Ἐγνώριζες τὸν κίνδυνον, καὶ σὺ ψυχὴ ἀθλία

Πῶς τοῦτο μόνον ἐξ ἀρχῆς δὲν ἔλεγες ἐν βίᾳ,

Πῶς—

ΔΕΣ. Ἐξαστράπτουν καὶ βροντοῦν κι' ἀκούονται πλησίον

Οἱ θορυβώδεις συγκρουσμοὶ πολεμιστῶν ἀγρίων . . .

Κραυγαὶ φρικώδεις πανταχοῦ, ἀλλαλαγμοὶ ταγμάτων,

Παιᾶνες, . . , θρήνοι . . . τιναγμοί, καὶ κτύποι στρατευμάτων

Χρυσῇ, λοιπὸν τί κάμνομεν ;

ΧΡΥΣΗ Πιστέ Γραμματικέ μας,

Σὺ ψυχογιέ ; καὶ οἱ λοιποὶ ἀκολουθήσατέ μας . . .

Τρέμετε, τύραννοὶ δειλοί ; . . ἄς δράμωμεν, ὦ φίλοι . . .

Ὅπου ἡ δόξα μας λαμπρὰ ὥς ἄστρον θ' ἀνατείλῃ

Καὶ ἡ διὰ τὸν Ἀρχηγὸν ὅλοι θὰ φρονευσθῶμεν.

ὦ πλέον ἂν ἀπέθανε—

ΔΕΣΠΩ Νὰ τὸν ἐκδικηθῶμεν

ΣΚΗΝΗ Β'

ΑΓΓΕΛΟΣ καὶ οἱ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΧΡΥΣΗ. Τί εἶσαι σὺ ;

ΑΓΓΕΛ. Τριστάθλια, ποῦ τρέχετε ; σταθῆτε.

ΔΕΣΠΩ. Ποῦ εἶνε ; ἦλθεν ; ἔφθασε ;

ΑΓΓΕΛ. Τὸν ἀρχηγὸν ζητεῖτε ;

ΧΡΥΣΗ καὶ ΔΕΣ. Εἰς τὰς ἀγκάλας μας αὐτὰς—

ΑΓΓΕΛ. Στιγμὰς ὀλίγας μένει . . .

ΧΡΥΣΗ καὶ ΔΕΣΠΩ Καὶ ἔπειτα ;

ΑΓΓΕΛ. Εἰς τοὺς γλυκεῖς ἀστέρας ἀναβαίνει !

ΧΡΥΣΗ Ἀλλοίμονον !

(λυποθυμεῖ καὶ σπτηρίζεται εἰς τὸν Ἄγγελον)

ΔΕΣΠΩ Ὡ οὐρανέ ! (ᾧσαύτως εἰς τὸν ψυχογόνον).

ΓΡΑΜ. Ὡ τύχη ὀλεθρία

Κλαῦσε πολυπαθῆς Ἑλλὰς, καὶ σὺ ἐλευθερία,

Καὶ πᾶσα ράχη καὶ κρημνός, καὶ πεδιάς καὶ ὄρος,

Ὅπου μὲ φλόγας καὶ βροντὰς ἐπέτα νικηφόρος ! !

ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

ΘΑΝΑΣΗΣ (φέρων τὸν Μπότζαρην πληγωμένον)

Κώστας, Ζέρβας, στρατιώται καὶ οἱ ἀνωτέρω

ΓΡΑΜ. Βαβαὶ τῆς δυστυχίας !

ΔΕΣΠΩ Ὡ ἀδελφέ !

ΧΡΥΣΗ Ὡ σύζυγε, συζύγου παναθλίας ;

ΜΠΟΤΖ. Ποῦ εἶμαι ; ποῦ εὐρίσκομαι ; . . . ποῦ εἶν' ὁ ἀδελφός μου !

ΚΩΣΤΑΣ Ἰδοὺ ἐμπρὸς ὁ δυστυχής !

ΜΠΟΤ. Ἔσο διάδοχός μου . . .

Καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑψηλοῦ . . . καὶ τῆς λαμπρᾶς ἀξίας . . .

Καὶ τοῦ ἀσπείδου μίσους μου κατὰ τῆς τυραννίας . . .

ΧΡΥΣΗ καὶ **ΔΕΣΠΩ**

Ἀλλὰ ἡμᾶς ποῦ ὀρφανὰς ἀφίνεις ;

ΜΜΟΤΖ. Στὴν πατρίδα . . .

Αὐτή.. θά ἔχη.. δι' ἐσᾶς.. παντοτεινὴν φροντίδα..

Καὶ σεῖς ἀξιοματικοί!.. καὶ σεῖς συστρατιῶται..

Ἀνίσως ἐγεννήθητε καθὼς ἐγὼ Σουλιῶται . . .

Ἐμένα πατριῶταί μου!.. καθ' ὅλα μιμηθῆτε..

Ἦρωές μισοτύραννοι.. κ' ἐλεύθεροι νὰ ζῆτε . . .

Προκρίτοντες τὸν θάνατον.. ἐπὶ αἰσχρὰν δουλίαν . . .

Θύματα προσφερόμενοι ... εἰς τὴν ἐλευθερίαν....

Φίλη Πατρὶς δέξου λοιπὸν, θυσίαν.. τὴν ζωὴν μου

Ἐλευθερία· ἐπεταί στὴν ἀποθίωσίν μου..

Ὅμογενεῖς μου.. ἔχετε.. καὶ σεῖς ἔχετε ὕγαιαν..

Νικητὴς φεύγω. χαίρετε τὴν ἀνεξαρτησίαν.. (πίπτει)

ΧΡΤΣΗ καὶ ΔΕΣΠΩ Ἀλσίμονον

Ἄχ ἀδελφεῖ!

ΘΑΝΑΣ Ἐξάδελφε σὲ χάνω

ΓΡΑΜ. Ἡ λύπη μ' ἐκυρίευσεν μ' ἔρχεται ν' ἀποθάνω

ΖΕΡΒΑΣ Εἶθε κ' ἐγὼ ὥσάν αὐτὸν ἐνδόξως ν' ἀποθάνω

Καὶ ὄχι ἰδιωτικῶς στὸ στρῶμά μου ἐπάνω

Ὁ Μπότσαρης ἀπέθανεν ἄλλ' ἄφησ' αἰώνιαν

Ἐπὶ τῆς γῆς τὴν δόξαν του καὶ μνήμην μακαρίαν.

Λοιπὸν ἅς μὴ συγχύζωμεν τὴν σεβαστὴν ψυχὴν του

Μὲ δάκρυα ἀνάξια στὴν δόξαν καὶ τιμὴν του.

Ἀλλ' ἅς ἀποκομίσωμεν ἐνδόξως τὸν νεκρὸν του

Στὸ Μεσολύγγι παρευθὺς πρὸς ἐνταφιασμὸν του.

Σουλιῶται πλησιάσατε

ΧΡΤΣΗ καὶ ΔΕΣΠΩ. Ἀπάνθρωποι σταθῆτε

Ἀθλίως νὰ τὸν κλαύσωμεν ἔφῃτε μας ἄφῃτε.

(Ἐνῶ παραλαμβάνουν τὸ σῶμα καὶ πίπτουν πλησίον διὰ
νὰ τὸ θρηνήσουν προφθάνει δρομαίως ἓνας στρατιώτης).

ΣΤΡΑΤ. Οἱ Τοῦρκοι ἐπλησίασαν.

ΘΑΝ. Τοῦ Ἡρώος τὸ σῶμα

Εὐθὺς περικαλύψατε ἐδῶ μ' ὀλίγον χῶμα,

Κι' ἀκολουθεῖτε (1)

(1) Ὁρμαὶ μὲ τοὺς ἄλλους Σουλιώτας ξιφήρης, ἔρχονται οἱ Τοῦρκοι ἀλαλάζοντες τοὺς ἵππους ἐνῶ χτυπῶσι κατασφάζουσιν οἱ Ἕλληνες καὶ κλείει ἡ σκηνή.

1
A.
Ag
A.
Ka
Ma
Ma
Ma
Ma
To
H.
H.
8

ΣΕΙΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ

THIRKEPT
NAT

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
B. N. BOYNHSEA
ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 43

οροκ Σόλμς κατά 'Αρσέν		Μυστήρια Παρισίων	Δ	14
πέν καὶ Μαῦρο Χέρι Δρ. 20.		Μαύρη Μάσκα		12
νάσταςις τοῦ Φαντομᾶς » 16.		Μυστηριώδης Νήσος		17
ατ Πίνκερτων σαιρά πρώτη » 10.		Κυρία Μεσονυχτίου		9
ορχισιδηρουργός » 8.		Μάσκα μετ' ἄσπρα δόντια		10
εκαήμερον τοῦ Βοκακίου » 9.		Μαῦρο Χέρι		10
Γέκνα τοῦ πλοιάρχου Γράν		Ντελὴ Φουσέκης		10
'Ιουλίου Βέρν, » 18.		Ὅσια Μαρία		27
Μαρίκα εἰς τεῦχος 1 » 80		Ροβῦρος ὁ Κστακτητῆς		10
Ἀτελὴ Διηγήματα ἀπὸ τοῦ		Μυστήρια Ἀθηνῶν		12
Βικίου τὸ Δεκαήμερον » 2.		Ὁ Μαῦρος Ἀρχιλήστης		30
Εὐαγγελιαδὲς λεύγαι ὑπὸ τὴν		Ὁ Μαῦρος Ἀρχιλήστης στὸ		10
κλάσσαν » 12.		Παρίσι		19
Γκόλφω δρᾶμα » 2.50		Ἡ Κατηραμένη Κέρη		18
Δ'κόλφω μυθιστόρημα » 12.		Τὸ Μυστικὸ τοῦ Σκοτῶντι		4
μυθιστόρημα ἀπόρου νέου » 7.		Ἡ Γενοβέφα		7
ρία ἡ Μαγδαληνὴ » 25.		Ὁ Λήσταρχος Νταβέλης		20
πριγκίπισσα Λεϊλά » 6.		Ὁ Βαραβᾶς ὑπὸ Μωρὶς Λεβέλ		10
ρία ἡ Πενταγιάττισα » 15		Ὁ κόμης Μοντερῶστος		20
σιανὴ » 20		Οἱ Ἀρβανιτάκηδες		11
οκράτειρα Ἀγία Ἑλένη » 14.50		Τὰ Μυστήρια τῆς Γκαρσονιέρας		10
χόντισα τοῦ Κόσμου » 9.		Ὁ Γυιὸς τῆς Νεράιδας		17
νωστος » 20		2 Κινηματογραφικὰ Μυθιστορη-		10
κόκρυφα Βενετίας » 15		ματα		10
ργόνα ἡ Γλυκοφιλοῦσα » 17		Ἑξὼν Περιδικάρης		15
αυρα Στεναγμῶν » 20		Ἀρσέν Λουπέν		10
ὁ Λίγκοι » 12		Ραβεγκάρ		10
αβολογιατρὸς » 25		Σταχτὺ Αὐτοκίνητο		10
ρωτικὴ ἐπιστολογραφία » 2.50		Λήσταρχος Τσανάκας		20
ἂ 500 ἐκατομμύρια Βεγομ » 6.		Ζὰκ Σεπάρ		10
πσαντώνη » 14		Χαρομάννα		11
ἱαυδιὰ Μάννας » 20		τοῦ Ταρζάν		14
Κατάρρα » »		Ἀδαμάντων		10
Λήσταρχίνα Λάμπρο » »		ορία Μαύρης Κυρίας		10
οκ: ὁ Ἀρσέν » »		ὁ ἀρχιλήστης καὶ τ		10
οκ: ὁ » »		ἀνι τῆς ἀγάπης		12